

S 231

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

1918—1928

CUVÂNTĂRILE ÎNALTULUI REGENT G. BUZDUGAN,
A PREȘEDINTELUI INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN ȘI
A DELEGATULUI GUVERNULUI.—MEMBRII DE ONOARE.—
SCRISORILE MEMBRILOR DE ONOARE.—
EXTRASE DIN DĂRILE DE SEAMĂ ALE ȘEDINTELOR
COMITETULUI DELA IAȘI (1918).—DICȚIONARUL PO-
LITIC.—STATUTELE ȘI REGULAMENTUL I. S. R.

BUCUREȘTI

1929

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

1918—1928

CUVÂNTĂRILE ÎNALTELUI REGENT G. BUZDUGAN,
A PREȘEDINTELUI INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN ȘI
A DELEGATULUI GUVERNULUI.—MEMBRII DE ONOARE.—
SCRISORILE MEMBRILOR DE ONOARE.—
EXTRASE DIN DĂRILE DE SEAMĂ ALE ȘEDINTELOR
COMITETULUI DELA IAȘI (1918).—DICȚIONARUL PO-
LITIC.—STATUTELE ȘI REGULAMENTUL I. S. R.

BCU Cluj-Napoca

SOCAS 2004 03154

BUCUREȘTI

1929

S 231

~~S. 126~~

~~M 3103~~

Extras din «Arhiva pentru Știința și Reforma Socială», revista
Institutului Social Român, Anul VIII, No. 4, 1929.

C24

301(0612/498) u 1918/1928

ȘEDINȚA FESTIVĂ DELA 24 FEBRUARIE 1929

CUVÂNTAREA ÎNALȚULUI REGENT, G. BUZDUȚAN

*Domnule Președinte,
Doamnelor și Domnilor,*

STUDIILE atât de interesante și de utile ale științelor sociale, politice și economice au făcut, de mult timp obiectul unor preocupări speciale în centrele de veche cultură din Occident, iar astăzi învățământul lor este intensificat și așezat pe baze solide în diferite instituțiuni culturale create în acest scop. Dificultăți multiple, întâmpinate continuu în dezvoltarea lui normală, de Statul Român, au contribuit desigur la faptul că aceste științe nu s'au bucurat și la noi de favoarea unei atențiuni de care au beneficiat în alte țări, așa că în aceste condițiuni, opera rodnică a Institutului Social Român corespunde unei necesități reale, mai ales pentru vremurile grele de consolidare, reorganizare și unificare legislativă a României întregite. În adevăr, marile transformări politice și sociale intervenite în ultimul timp, ca și turburările adânci în viața economică și financiară cauzate de războiu, ridică zilnic conflicte de interes și grele probleme atât cu privire la organizarea temeinică a vieții sociale interne a Statului, cât și privitor la armonizarea raporturilor internaționale în cadrul noii ordine de drept și politice a lumii. De aci, toată însemnătatea și marile foloase ce pot avea studiile obiective ale problemelor actuale sociale, politice și economice, care, cercetând în toată complexitatea lor și în mod științific realitățile sociale și soluțiunile practice ce ele comportă într-o reglementare legală, crează o bază solidă pentru întocmirea unei opere legislative temeinice și durabile; iar în ordinea problemelor internaționale studii documentate și informațiuni precise, bine controlate, înlesnesc soluțiuni juste și echitabile care, ținând seamă de interesele legitime naționale, să tindă tot odată la apropierea și strângerea relațiilor dintre popoare, în acel spirit de pace și de concordie, către care năzuiesc azi toate manifestațiile vieții internaționale dela războiu încoace. În concordanță cu acestea, răspândirea în public sau popularizarea acestor științe crează curenți de idei și opinii sănătoase care formează tăria morală a unei societăți și constituie un puternic imbold în opera de organizare temeinică a Statului.

În acest spirit, Institutul Social Român, continuând sub o formă mai dezvoltată, nobila inițiativă luată în orașul istoric al Unirii, de «Asociația pentru

Studiul și Reforma Socială», și-a propus să studieze problemele sociale, politice și economice puse la ordinea zilei de împrejurările vieții sociale și internaționale de astăzi și să formuleze soluțiuni corespunzătoare necesităților actuale ale țării. În același timp, să răspândească în public cunoștințele relative la aceste probleme și să pună la îndemână celor ce se interesează de studiul lor, materialul necesar unei documentări științifice. Printr-o muncă stăruitoare și coordonată ce onorează pe membrii Institutului în frunte cu distinsul și neobositul său Președinte, cum și cu valorosul concurs obținut din partea a nenumărați fruntași ai vieții noastre publice și specialiști români și străini, Institutul a putut să atingă țelurile ce și-a propus în programul de organizare rațională a activității sale.

Astfel a studiat în mod aprofundat un număr însemnat din aceste probleme și prin publicarea lor în revista Institutului și buletinele secțiilor, dar mai ales prin prelegerile sau conferințele publice care constituiesc un puternic instrument de răspândirea culturii sub forma plăcută și atrăgătoare a unei adevărate recreațiuni intelectuale, Institutul a isbutit să intereseze din ce în ce mai mult publicul la cunoașterea problemelor expuse, lucru dovedit prin chiar sporirea continuă a auditorului, și să facă și sugestii prețioase la soluțiunile practice ce ele comportă.

Este de necontestat că în dezvoltarea activității sale, Institutul Social nu s'a bucurat de cele mai prielnice condițiuni materiale, dar este de sperat că această stare de lucruri nu va trebui să dăinuiască prea mult și că odată cu îmbunătățirea situației financiare a țării, acest Institut ca și celelalte Instituțiuni culturale, în frunte cu Universitatea, — care astăzi suferă de mari lipsuri în dezvoltarea sa normală, — se vor bucura în viitor de toată sollicitudinea în interesul superior al culturii românești. Până atunci însă, avem credința că munca intensă și dezinteresată, ca și patriotismul luminat pe care se sprijină activitatea acestui așezământ cultural, vor face încă nesimțite lipsurile lui de ordin material. Deși cu o existență relativ recentă, Institutul Social, prin modul strălucit cum s'a manifestat, și-a constituit un capital moral neprețuit în sufletul societății în mijlocul căreia își dezvoltă activitatea, fiind considerat ca un puternic factor de cultură și cel mai prețios colaborator al catedrei universitare.

O astfel de activitate culturală îndeplinită cu stăruință de apostol în timp de zece ani, autoriză Institutul Social Român a sărbători cu o legitimă mândrie roadele acestei activități pe trecut, și a păși mai departe, cu deplină încredere, în mersul său ascendent sub imboldul aceluiaș nobil ideal de cultură superioară care constituie scopul esențial al acestei înalte Instituțiuni.

Foarte bucuros de a fi putut participa la această ședință festivă a Institutului Social, din a cărui activitate am obținut personal prețioase cunoștințe, îi urez, călduros, ca într-o dezvoltare continuă a activității sale, în armonie cu celelalte Instituțiuni de cultură ale țării, să contribuie tot mai intens la progresul ei cultural, ca astfel România întregită așezată pe temelii solide de ordin moral și cultural, — în granițele ei etnice și istorice, — să reprezinte cu adevărat, conform menirii sale, un focar puternic de cultură și civilizație latină în această parte a lumii.

CUVÂNTAREA PREȘEDINTELUI INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN, D-L D. GUSTI

Inalt Regent,

Onoarea pe care o faceți Institutului Social Român este excepțională.

Ea nu se adresează, desigur, numai roadelor pe care această instituție le-ar fi adus. Prezența d-voastră în această sală are un sens mai adânc și particular.

Ea consacră străduințele idealiste și răsplătește munca curajoasă și dezinteresată, depuse de membrii Institutului în serviciul Științei și al Țării, în cursul unui deceniu.

Pentru că, prin această recompensă, cu care ne mândrim, ați imprimat ședinței de azi o atâta strălucire, am prețiosul privilegiu, în calitate de Președinte, să fiu interpretul membrilor I. S. R. și să vă aduc, profund mișcat și respectuos, cele mai recunoscătoare mulțumiri, zicându-vă: bine ați venit în mijlocul nostru!

Inalt Regent,

Domnule Președinte al Consiliului,

Domnilor Miniștri,

Domnilor Colegi,

Doamnelor și Domnilor,

Asociația pentru Studiul și Reforma Socială, care mai târziu a devenit Institutul Social Român, n'a fost acum zece ani o creație rece, produs al unor spirite constructive de geometrie ori estetică intelectuală, și adaptată la o utilitate închipuită.

Ea a exprimat în realitate neliniștea și aspirațiile unei epoci.

Cu o vie emoție ne amintim de anul teribil al păcii dela București, care este anul de naștere al Institutului.

Eră în vremea refugiului trist în blânda, ospitaliera și eroica Moldovă. Iășii, prada paroxismului unei crize morale și dezorientări tragice, clocoteau la primele explozii ale tuturor încercărilor de umilință națională.

Ideile, sentimentele, simbolurile cele mai scumpe se ciocneau zgomotos. În această atmosferă trăia o lume, care nu consimțea să privească Țara definitiv înghițită și care avea viziunea nobilă a persoanei morale a unei Români Mari și Noi.

În această lume, zguduită până în temeliiile sale de convulsia deplasării de o clipă a frontierelor străvechi, câțiva tineri, specialiști ai științelor sociale, au supus cu însuflețire unui examen de conștiință împrejurările prin care treceau, și s'au întrebat, care să fie oare lecția ce se desprinde din ele?

Acești tineri au înțeles lecția.

Războiul mondial a fost înainte de toate o problemă științifică, o chestie de metodă în întrebuintarea utilajului tehnic, omenesc, economic și moral.

Victoria însă, oricât ar fi cerut ea mijloace materiale rafinate și prodigioase, a fost înainte de toate o victorie finală a spiritului metodic.

Armamentul, care a dus la învingerea definitivă, a fost în ultima instanță de ordin intelectual și moral: știința luptei, disciplina voinței, claritatea scopului, cunoștința necesităților și a posibilităților, îndrăzneala metodică, potrivită acestei cunoștințe, și mai presus de orice: pregătirea și cultura politică!

Este nespus de instructivă constatarea făcută, după dezastrul dela Sedan, de celebrul întemeietor al nu mai puțin celebrei « *Ecole libre des sciences politiques* » din Paris:

« A vorbi, scrie Boutmy, în 25 Februarie 1871, despre instrucție superioară a doua zi după o așa teribilă încercare poate părea ciudat. Este universitatea din Berlin care a triumfat la Sadova ».

Iar după pacea dela Versailles, când în Berlin s'a înființat în 1920 o « *Deutsche Hochschule für Politik* », în manifestările programatice prilejite de inaugurarea « Universității politice germane », găsim următoarele sugestive declarații din partea conducătorului cursurilor, Prof. Jäckh: « *Ecole libre* » din Paris a fost aceea care a învins în războiul mondial ». Și după ce se referă la activitatea acestei școli, adaugă: « Pentru aceasta repet formula mea de mai sus: « *Ecole libre* » a învins la Versailles, în mijlocul Ententei și chiar împotriva Ententei ».

Iată mărturisiri prețioase și elocvente! Problema eră aceeași și în 1919. Pentru reconstrucția Europei eră, după cum este încă, necesar paralelismul unei reforme economice și financiare cu o reformă morală, spirituală și politică.

Tinerii specialiști în științele sociale, reuniți la Iași, au găsit tonul și accentul intelectual al emoției patriotice a epocii și au întemeiat o Asociație pentru Studiul și Reforma Socială.

I. S. R. în prima lui formă de viață n'a fost deci opera capriciului și a hazardului ci s'a născut sub presiunea irezistibilă a evenimentelor contimporane.

Ca să caracterizăm într-o formulă comunitatea scopului, care a dus la întemeierea Asociației, o concentrăm în două cuvinte, pline de vrajă: idealism social.

Aceste cuvinte sunt, e drept, în parte compromise. Este nevoie deci să le reabilităm sensul. N'a fost vorba de o ideologie vapoasă, doctrinară, stearpă, sentimentală. Ci de acel idealism pentru care ideile, teoriile, studiile nu sunt și nu pot fi decât simptome pentru sușul ori coborîrea vieții sociale, rămânând ca apoi ele, prin puterea lor creatoare, izvorită din înțelegerea necesităților realității, să se resfrângă asupra acestei realități pentru a o modela și îndrepta.

Idealismul social astfel înțeles crează drumul ce conduce dela practică la teorie și aruncă puntea de trecere dela teorie la practică.

Institutul Social Român este expresia actuală, clară, bine definită a acestui idealism social.

Institutul a fost din primele zile o asociație de dezinteresați, pentru a rămâne o școală activă de dezinteresați, îmboldiți la jertfă din credința în misiunea binefăcătoare a științei sociale, care trebuie să stea la baza organizării Statului modern.

Problema centrală, care a preocupat Institutul cu intensitate dela început, și

care spre satisfacția noastră trebuie să constatăm că nu mai prezintă de multă vreme actualitatea de atunci, a fost așa zisa criză a legislației.

A ajuns un loc comun adevărul, că nu este o misiune mai grea decât aceea a legislației. Cu drept cuvânt, căci o legislație presupune cel puțin șase elemente componente: cunoașterea exactă a trebuințelor particulare și concrete ale țării; pătrunderea justă a spiritului vremii; cunoaștința aprofundată a științei sociale; perspicacitatea pentru intuirea răului social; imaginația constructivă pentru descoperirea soluțiilor menite a tămădui răul și în sfârșit formularea juridico-tehnică a acestor soluții.

O legislație trebuie să fie deci din ce în ce mai adâncă, bogată, intensă, tehnică și savantă.

Dacă este așa, problema legislației ia forma unei crize, acolo unde nu se găsește concilierea între competența etică-politică și cea științifică-tehnică a lucrărilor legislative.

Competința etică-politică, firește, nu se poate refuza aleșilor din Parlament, căci ar fi să se nege orice manifestare a libertății politice și a suveranității naționale; ea trebuie deci negreșit și fără discuție să decidă în ultima instanță, dacă măsurile legislative sunt bune ori rele, dacă ele corespund ori nu necesităților și aspirațiilor naționale. A încerca tăgăduirea acestor lucruri este a nega însăși esența vieții constituționale.

Ce se întâmplă însă cu competența științifică? Bunele intenții, indicate în mod vag în comisii, ad-hoc constituite și pentru scurt termen, consultațiile oficiale de ultima oră și chiar comisiile extra-parlamentare consultative, de multe ori nu sunt suficiente, căci realitatea socială este complexă, confuză și difuză, ea trebuie deci tradusă științificește pentru a fi înțeleasă, iar această operație nu se poate improviza.

Empirismul rutinar, câteodată greșit, trebuie deci înlocuit prin o preparare metodică, rezemată pe rezultatele unor cercetări științifice îndelungi și serioase.

I. S. R. și-a înțeles justificarea existenței lui de a fi un auxiliar benevol în ajutarea lucrărilor de legiferare prin organizarea competenței științifice și practice în diferitele secții ce-l alcătuiesc.

El a urmărit a completa astfel elaborarea legislației, câte odată prea fragmentară, accidentală și ad-hoc prin cercetarea metodică a problemelor vitale, sociale și politice, care prin esența lor având caracterul de permanentă actualitate vor putea fi tratate *sine ira et studio*, fără grabă și sistematic încadrându-le și considerându-le în totalul social.

De aceea Institutul a preconizat atât la întemeierea Asociației, cât și mai târziu în secțiile Institutului Social crearea unui Consiliu legislativ, încercând chiar a preciza atunci, care ar putea fi raportul posibil între această înaltă instituție de Stat și formația liberă a Institutului, ca eventual auxiliar al Consiliului Legislativ. I. S. R. s'a întrebat, dacă există în țară elemente valoroase, cu experiență intensă științifică ori practică, de ce să nu fie utilizată această experiență și pusă la dispoziția grelei și importantei opere de legiferare?

Știința socială n'a fost niciodată mai bine armată ca azi și, fără a fi mai presus de greșală, grație procedurilor ei de cercetare și discuție lipsite de orice interes străin obiectului, riscă mai puțin să înșele și să greșască decât părerile apodictice ale unor cercuri interesate.

Știința socială, astfel înțeleasă, nu mai putea fi considerată ca un articol de lux, ca o satisfacție de ambiții intelectuale, ori ca un sport estetic de erudiție pentru erudiție, ci ca știință militantă și ca materie de laborator.

Un laborator de idei noi, unde se elaborează mai puțin știința de ieri sau chiar cea de azi, cât mai ales știința de mâine. Unde se cultivă știința vie punând-o în contact intens cu afirmațiile vieții, pe care știința le caută și le ia cum sunt, pentru a le mări apoi și lărgi. Știința socială vie devine astfel, prin acțiunea ce o exercită asupra conștiinței și inteligenței contemporanilor, o forță socială de primul rând.

De zece ani I. S. R. se află pus în serviciul acestor idei.

În momentul când se încheie primul deceniu de existență și, putem adăoga fără prezumție, cu un succes care a depășit mult prevederile noastre timide și modeste, ne va fi permis a măsura drumul parcurs dela punctul nostru de plecare până azi și de a însemna principalele trepte de evoluție.

Dacă I. S. R. a ținut la onoarea și datoria de a marca solemn în ședința de azi, etapa în care ne găsim, nu o face pentru plăcerea vanitoasă de a găsi prilejul a se lăuda pe sine însuși, ci numai din nevoia de a desprinde dintr'o experiență grea și lungă, învățămintele ce ea le conține, a face inventarul rezultatelor câștigate, pentru a le transforma în instrumente de noi progrese.

Evoluția lentă, liniștită, ascensională a activității I. S. R. a trecut prin trei faze caracteristice: faza eroică a întemeierii Asociației la Iași, faza pozitivă a realizărilor, corespunzătoare transformării Asociației în Institut, și în sfârșit faza de azi, pe care mi-aș lua voia să o numesc: a marilor speranțe.

Considerată la început de unii membri ai tinerei noastre culturi, — rebelă față de sacrificiile disciplinei științifice — aproape ca o aventură intelectuală, Asociația și mai târziu Institutul au avut zile grele inevitabile, când dificultățile păreau de neînvins, curajul șovăia, mijloacele lipseau cu totul, iar indiferența celor mai mulți învăluia rosturile lui într'o atmosferă grea și apăsătoare.

Érau timpuri de îndoeli și nesiguranță, care însă din fericire n'au durat mult, datorită eforturilor susținute, convingerilor profunde, optimismului hotărât și mai ales conștiinței puternice a datoriei de împlinit față de procesul de reconstituire și consolidare a bogăției morale și intelectuale a Țării mărite.

Și atunci s'au produs rezultatele cunoscute: activitatea științifică în secții, editarea revistei « Arhiva pentru Știința și Reforma Socială », publicarea volumelor: Noua Constituție a României, Doctrinile partidelor politice, Politica Externă a României și Politica Culturii, înfăptuirea primei săli de lectură cu reviste din toate domeniile științei sociale și organizarea a opt cicluri de conferințe.

Statul nu este societatea, el nu este decât unul din elementele puternice ce dă cadru și unitate Națiunii. Alături de Stat și în afară de el trăesc forțe morale și

principii de grupare, care dau armonie și vitalitate vieții naționale, ca și vieții de Stat.

De aceea, opera întreprinsă de I. S. R. pentru răspândirea culturii sociale și pentru educația cetățenească merită oarecare atenție. I. S. R. este mândru că a creat o tribună, un auditoriu și un învățământ nou. El își revendică meritul de a fi grupat personalități aparținând tuturor școlilor sociale și curentelor politice și de a le fi asociat, cu toate divergențele de opinii, într-o operă comună, de cercetare științifică, creând astfel o adevărată uzină intelectuală.

Încercarea de a constitui serii speciale de conferințe și comunicări, ținute de specialiști, grupați pentru studiul unui subiect comun, realizează în mod reala plăcerea cooperăției la știință.

Institutul a devenit un loc neutru de întâlnire a spiritelor libere, cu fizionomii așa de variate, sub aparență contradictorii, care însă au păstrat unitatea cea mai puternică, aceea ce rezidă în cercetarea dezinteresată și pasionată a Adevărului social.

Deși știința socială a fost văzută prin prisma acestor temperamente diferite, căutarea adevărului i-a apropiat însă pe cei mai deosebiți.

La obiecția ce s'ar putea aduce, că Institutul este lipsit de doctrină proprie, s'ar răspunde cu ușurință: tocmai în această lipsă de doctrină constă doctrina.

I. S. R. făcând apel la toate punctele cardinale ale orizontului politic, și invitând la libera cercetare personalități aparținând tuturor opiniilor politice și sociale, fără alte responsabilități și alt control decât acelea ale conștiinței proprii, a asigurat mai mult decât orice doctrină, unitatea morală a țării!

Institutul se feliță de colaborarea colectivă și convergentă a personalităților, ce s'au perindat la tribuna lui, dându-i prestigiul unor talente strălucite și experiențe încercate.

La prima înfățișare, activitatea variată și diversă a Institutului ar face impresia falsă a unui enciclopedism pretențios și anarhic.

Dacă programul de lucru al Institutului a avut ambiția a îmbrățișa toate fețele științei sociale contemporane, și mai ales mișcarea actuală a faptelor și ideilor, ela avut totdeauna grija să grupeze comunicările și conferințele fiecărui ciclu într-o unitate armonică și să înlănțuească ciclurile între ele într'un sistem social și politic.

Astfel s'au organizat ciclurile:

Noua Constituție a României, în 23 prelegeri.

Doctrinile partidelor politice, în 18 prelegeri.

Politica externă a României, în 20 prelegeri.

Viața socială a României după războiu, în 17 prelegeri.

Capitalismul în viața socială, în 20 prelegeri.

Sat și Oraș, în 21 prelegeri.

Politica Culturii, în 27 prelegeri și Teoria Culturii, în 10 comunicări în secția culturală a Institutului.

Ultimul ciclu contopește, pentru acest an, comunicările din secții cu conferințele publice, și alcătuiește și el o unitate ordonată, grupând peste 156 de comunicări din cele 12 secții în jurul ideii centrale: Probleme românești în cadrul vieții internaționale.

Activitatea Institutului a creat o vie mișcare de curiozitate.

Din ancheta perpetuă asupra activității noastre, în comparație cu societățile străine, asupra dificultăților de a trăi și a rațiunilor de a spera radiază un izvor de informații și idei, o independență de judecată, o lărgire a orizontului intelectual, un fel de electricitate spirituală, caracteristică atmosferei în care se frecventează cursurile Institutului.

Organizarea și funcționarea I. S. R. a fost o mare demonstrație publică și reprezentă un experiment.

S'a arătat anume ce poate face inițiativa particulară pentru promovarea științelor sociale, azi mai necesare ca oricând în opera de consolidare și propășire a unui Stat.

Aceste experiențe le oferă acum Institutul conducătorilor luminați ai țării, cari nu pot să nu fie sezizați și alarmați de anomalia lipsei unui învățământ superior social, economic și politic.

Intr'adevăr, există în România un învățământ universitar pentru doctori, avocați, profesori; nu există unul pentru administratori sociali, pentru diplomatul om de Stat, pentru jurnalistul bine pregătit, pentru omul politic competent.

În societatea modernă, unde fiecare este chemat a lua parte la viața publică, în rolul de conducător ori de condus, este necesar ca tineretul, căruia îi aparține doar viitorul țării, să fie inițiat în studiul adâncit al faptelor pe care mai târziu va fi chemat să le guverneze ori administreze.

Astăzi lipsește un sistem ordonat de cultură socială și politică.

Nădăjduim că legiuitorul nu va întârzi să intervină.

Un astfel de învățământ desigur nu face mai superiori pe cei născuți mediocri, el însă va putea lumina vocațiile, multiplica vederile și dezvoltă capacitatea generală a clasei dirigente și a servitorilor de elită ai țării.

Dealtfel un asemenea învățământ nu poate tinde a forma oameni de Stat, cari se nasc, nu se produc artificial, ci numai a creă în jurul lor colaboratori utili, clasa de mijloc a intelectului politic și social menită a face legătura necesară între instituțiile de Stat și simplul cetățean.

Fiindcă se știe, oricâtă putere pornește de jos, lumina vine de sus, viața constituțională a unui Stat va fi cum va fi opinia publică, iar aceasta va atârna de calitatea celor ce o formează și o conduc.

Știința socială și politică este o știință de observație și nu de inspirație, ea presupune deci în primul rând o stăpânire suverană a faptelor.

Avem neplăcerea să înregistrăm a doua mare lacună în viața noastră publică. Ne lipsește un « Oficiu de documentare » care să totalizeze experiența universală socială și politică.

Ne lipsește acest intermediar sistematic organizat între public și document, între cei ce voesc a produce și gândi și cei ce au gândit și au produs.

Trebuie deci creată o instituție științifică, instituție care să-și asume răspunderea unei documentări metodice asupra tuturor problemelor vieții sociale și politice

contemporane. O astfel de instituție este cerută insistent și continuu de zece ani de către Institutul Social.

Apelul lansat cu prilejul întemeierii Asociației la Iași, dă chiar amănunte precise de organizare.

Oficiul de documentare va trebui, scria acel Apel, să cuprindă.:

1. Bibliotecă cu sală de lectură;
2. Un repertoriu bibliografic;
3. Dosare pe chestiuni (planuri, dări de seamă, memorii, extrase, ș. a. m. d. material ce nu se poate procura în librării);
4. Colecții de documente și date statistice;
5. Oficiu de informații, gratuit la dispoziția oricui, pentru a da indicații bibliografice, de persoane, de starea legislativă socială, politică, economică dintr'un Stat într'un anumit moment.

Să mai adăogim cât este dorit acest Oficiu și ce servicii ar putea aduce Consiliului Legislativ, Ministerelor, în pregătirea legilor, desbaterilor parlamentare și ziariștilor, Facultății de științe sociale, ce sperăm că se va întemeia odată, precum și tuturor oamenilor de știință dela noi și din străinătate?

Un astfel de Oficiu, îndrăsnim a mai adăoga, pentru a fi ceva viu și nu numai un simplu depozit de cărți, va trebui să fie ținut la zi și alimentat continuu de un spirit științific, pe care nu-l poate avea și da decât o organizație ca Institutul Social, prin secțiile sale.

Oficiul va trebui adăpostit într'un local propriu, clădit după toate exigențele tehnicii.

Spuneam că I. S. R. trăiește într'o perioadă de mari speranțe.

Oare n'ar intra în sfera posibilităților înfăptuirea vechiului nostru gând de a clădi pe locul ce-l avem un local propriu, potrivit varietății și intensității crescânde a activității Institutului, local care să cuprindă, pe lângă Oficiul de documentare, un magazin de cărți, o sală de lectură cu toate anexele, un muzeu social, săli pentru lucrările de aprofundare științifică ale absolvenților Facultății de Științe sociale, ca și săli de lucru pentru parlamentari, pentru funcționarii științifici ai ministerelor și pentru orice om de știință?

Problema existenței spațiale a I. S. R. s'a pus adesea sub forma cea mai grea.

Ne întrebăm ce ar fi astăzi Institutul, decât o bunăvoință suspendată în timp, dacă onoratul Consiliu profesoral al Academiei de Inalte studii comerciale și industriale nu ne-ar fi oferit cu generozitate o cordială ospitalitate în această frumoasă clădire, trei camere, la etajul III, pentru sala de reviste și administrație, precum și zilnic două săli de curs și din când în când chiar aula pentru comunicările și conferințele nenumărate din acest an?

Faptul că dezideratele vechi ale Institutului, care au părut îndrăsnețe și utopice în momentul când au fost formulate, azi nu sunt numai realizate, ci chiar, spre bucuria noastră, au găsit, și găsesc încă, imitatori, ne îndrituiesc să ne păstrăm optimismul și în privința dezideratelor, care, dacă sunt tot așa de vechi ca și Institutul, din nenorocire sunt și rămân încă noi, până la înfăptuirea lor!

Intr'o instituție, ca I. S. R. roadele unei munci de zece ani nu pot constitui un drept la repaos contemplativ. Nu se afirmă un rezultat câștigat, decât prin depășirea lui.

Mari datorii așteaptă instituția noastră, impuse de conștiința proprie.

Nu putem mai nimerit sărbători aniversarea de azi, decât prin anunțarea unor noi și mari lucrări.

I. S. R. a luat hotărârea să înceapă o campanie activă și intensă pentru cunoașterea satelor și orașelor din România, pe cale monografică.

Această vastă întreprindere de creație științifică, suntem adânc convinși va procura posibilitatea unei mai bune cunoașteri de sine a nației, va da directive legiuitorului și va deveni un îndreptar pentru administrator.

Toate secțiile Institutului vor colabora la această mare operă, menită a deschide largi orizonturi și perspective științei politice și culturii românești.

În același timp Institutul a luat recent a doua hotărâre importantă, anume a edita un mare Dicționar social, economic și politic al României.

Dacă Enciclopedia satelor și orașelor din România, pe cale monografică, va fi încoronarea științifică, înfăptuirea Dicționarului va forma încununarea operei de educație socială și politică a Institutului.

Dicționarul va avea tocmai menirea să desvolte simțul și să provoace gândirea politică a nației, punându-i la dispoziție un rezumat, științific și practic, al problemelor, faptelor și evenimentelor, ce interesează societatea și Statul românesc.

Un prospect special, înmănat astăzi auditorului, oferă toate lămuririle necesare.

Cercetarea monografică a satelor și orașelor românești, față de greutatea uriașă inerente, este o operă ce va dura cel puțin încă un deceniu de azi înainte până va fi desăvârșită; Dicționarul sperăm să-l realizăm însă în câțiva ani, dacă, după cum ne așteptăm, colaboratorii la cari ne vom adresa, — și aceștia vor fi toate forțele intelectuale ale neamului, — vor răspunde activ la apelul nostru, și publicul înțelegtor va ști să ne sprijinească, și deastădată, ca întotdeauna, prin subscrierea numărului necesar de exemplare, pentru acoperirea enormelor cheltuieli.

*Inalt Regent,
Doamnelor și Domnilor,*

Trecutul I. S. R. justifică năzuința lui de a se îndrepta către țeluri din ce în ce mai înalte.

Purtăm o lumină, nu o vom stinge; avem o conștiință a datoriei de împlinit, nu o vom întineca; avem o voință, nu o vom slăbi; asigurăm pe înțelepții, ce ne șoptesc scepticism, că nu-i vom asculta.

Vom continua a servi Știința și Țara, cu același dezinteres și devotament activ, și cu aceeași credință în înaltele lor destine.

Ne place a pecetlui această promisiune înaintea Inaltului Regent prin două cuvinte ce rezumă sintetic rostul I. S. R. și-i formează deviza:

Pro Scientia et Patria.

CUVÂNTAREA DELEGATULUI GUVERNULUI, D-L V. N. MADGEARU,
MINISTRU AL INDUSTRIEI ȘI COMERȚULUI

Delegat de guvern să-l reprezint la această sărbătoare culturală, nu pot să nu-mi aduc aminte cu emoție de clipa, când acum zece ani, o seamă de cărțurari aflați în afara sferei de activitate politică, înfiorați de proporțiile suferințelor refugiului din Moldova și preocupați de viitorul țării, am înființat în casa prietenoasă a profesorului de sociologie Dim. Gusti, «Asociația pentru Studiul și Reforma socială», din care s'a dezvoltat trei ani în urmă «Institutul Social Român».

Astăzi, când se împlinesc zece ani de activitate, fondatorii Asociației dela Iași pot fi satisfăcuți de roadele inițiativei lor și pot aștepta cu încredere realizarea întregului program.

«Arhiva pentru Știința și Reforma Socială» a izbutit să fie cunoscută drept cea mai importantă revistă sociologică din țară, iar ciclurile de prelegeri organizate an de an, au însemnat tot atâtea cercetări asupra problemelor vieții noastre sociale și a vieții noastre de Stat, care au constituit cea dintâi contribuție la crearea culturii politice românești.

Aș putea afirma, fără exagerare, că Institutul Social Român a devenit un element component al organizației noastre de Stat.

Faptul este explicabil.

A doua zi după războiu, noi am trăit o revoluție politică. Viața de Stat a fost așezată pe temeiul sufragiului universal. Oamenii de Stat au trebuit să se convingă însă că sufragiul universal nu crează prin el însuș pe cetățeanul conștient, după cum nu crează dela sine un Parlament capabil să legifereze și o administrație de Stat corespunzătoare nevoilor naționale.

Parlamentul s'a găsit a doua zi după războiu, în fața unor probleme de o complexitate, necunoscută mai înainte. El a simțit astfel tot mai mult nevoia de a avea ca auxiliar un organ tehnic de cercetări asupra problemelor și materialului de informație fără de care nu se poate alcătui o legiferare serioasă. La elaborarea legilor el a simțit nevoia unei colaborări de specialiști, cari, în afară de contribuția lor tehnică, aduc un spirit de obiectivitate, atât de necesar pentru rezolvirea problemelor de Stat.

În toate aceste direcții Parlamentul a găsit în I. S. R. ceea ce trebuia.

Dar mai presus de orice, în greutățile prin care am trecut în anii de după războiu, s'a vădit necesitatea formării oamenilor de guvernământ, ca și a funcționarilor publici.

Nu este o coincidență că în Franța, după *Sedan*, s'a întemeiat Școala liberă de științe politice, care a avut ca profesori sau auditori aproape pe toți oamenii de Stat ai Franței, iar după pacea dela Versailles s'a întemeiat la Berlin acea *Hochschule für Politik*, nu ca o imitație a inițiativei franceze din 1871, ci ca o recunoaștere că victoria franceză se datoră în mare măsură spiritului politic creat prin activitatea Școlii libere de științe politice.

Exact din aceleași preocupări s'a format Institutul Social Român după războiu, și împrejurarea că mai toți oamenii noștri de Stat i-au dat concurs și întreaga generație politică tânără îl înconjoară cu dragoste și entusiasm dovedește că el a corespuns nevoii de cultură politică superioară și a contribuit, cum va contribui și în viitor într-o măsură din ce în ce mai mare, la formarea oamenilor de guvernământ.

În acest scop, cred că dacă I. S. R. ar lua inițiativa să întemeieze o Școală liberă de științe politice, pentru desăvârșirea acestui program, ar afla un concurs nebanuit din partea tuturor conștiințelor românești.

Doritor să contribue la opera I. S. R. Guvernul este dispus să înlesnească crearea unei biblioteci centrale politice, care să pună la dispoziția tuturor oamenilor publici materialul de informație. În acest scop el va studia un program de centralizare a tuturor bibliotecilor speciale, aflate pe lângă diferitele departamente, unde n'au astăzi acces decât un număr cu totul restrâns de cetitori. Această bibliotecă centrală politică va servi la răspândirea culturii politice, dar va contribui și la informarea sistematică a celor chemați să legifereze, îndeplinind astfel rolul unui auxiliar prețios al operei de guvernământ.

Prin această faptă, Guvernul își manifestă întreaga sa grațitudine pentru opera îndeplinită de I. S. R., căruia i se datorește fără îndoială răspândirea adevărului, că într-o democrație modernă, politica trebuie să însemne reflexiune, observație și studiul realităților sociale.

COMUNICAREA SECRETARULUI GENERAL AL I. S. R., D-1 AL. COSTIN

« *Institutul Social Român* » a proclamat ca membri de onoare pe următoarele personalități științifice din străinătate care pe diferite căi au colaborat la opera lui:

D-l Celestin Bouglé, profesor la Sorbona, unul din cei mai reprezentativi sociologi din Franța. A ținut la Institutul Social conferința despre « *La sociologie française contemporaine* », publicată în « *Arhiva pentru Știința și Reforma Socială* » (1924 No. 1—2).

D-l William Smith Culbertson, coautor al dicționarului american de tarife, fost ministru al Statelor Unite în România, în care calitate a studiat țara noastră, silindu-se a o face cunoscută marelui republici și a dat un prețios concurs I. S. R. pe lângă fundațiile Carnegie și Rockefeller.

Sir Eric Drummond, secretar general al Soc. Națiunilor, procură Institutului lucrările acestei înalte organizații internaționale. Cu ocazia venirii sale în România, în 1923, a apreciat activitatea I. S. R. Cuvântarea sa rostită la Ministerul afacerilor străine fost reprodusă în volumul « *Politica externă a României* » (p. 419), publicat de Institut.

D-l Guillaume Léonce Duprat, profesor la Universitatea din Geneva, președinte al Societății de sociologie din acest oraș, vice-președinte al « *Institutului Internațional* »

de Sociologie», a colaborat la opera Institutului Social, publicând în « Arhiva pentru Știința și Reforma Socială » studiile sale, « Les classes sociales » (1927, No. 3—4) și « La physiologie des mœurs » (1929, 1—3).

D-l *Edouard Lambert*, profesor de drept comparat la Fac. de drept din Lyon, judecător și președinte al « Institut de droit comparé » din acest oraș, cu care I. S. R. începe a avea legături științifice, pentru lucrările de ordin juridic.

D-l *Gaston Richard*, director al revistei « Revue Internationale de Sociologie » din Paris, secretar general al « Institutului internațional de Sociologie », cu care I. S. R. are strânse legături.

D-l *James T. Shotwell*, profesor la Universitatea din Columbia, director al Secției de economie politică și istorie la Dotația Carnegie, fost membru al delegației economice americane la Paris. Conduce colecția de studii asupra războiului mondial. Specialist în chestia dezarmării și a luptei contra războiului, a ținut la I. S. R. conferința despre « l'Organisation de la Paix », publicată în « Arhiva pentru Știința și Reforma Socială » (1927 No. 3—4).

D-l *Werner Sombart*, cunoscutul economist german, președinte al soc. « Deutsche Gesellschaft für Soziologie », a acordat I. S. R. colaborarea sa prețioasă.

D-l *Ferdinand Tönnies*, decanul sociologilor germani, președintele soc. « Deutsche Gesellschaft für Soziologie », cu care I. S. R. are cordiale raporturi.

D-l *Albert Thomas*, director la B. I. T. din Geneva, fost Ministru al munițiilor în Franța, în care calitate a venit în Moldova, în 1917, și a dovedit un viu interes pentru țara noastră. A ținut la I. S. R. conferința despre « Le bureau International du Travail », publicată în vol. « Politica Externă a României » (p. 339).

D-l *Henry Truchy*, profesor la Facultatea de Drept din Paris, a ținut la I. S. R. conferința despre « Le capitalisme international », publicată în « Arhiva pentru Știința și Reforma Socială » (1927, No. 1—2).

D-l *Leopold von Wiese*, secretar general al asoc. « Forschungs-Institut für Sozialwissenschaften » din Colonia, a dat I. S. R. contribuția despre « Soziologie als Forschungsgebiet und Lehrfach », publicată în « Arhiva pentru Știința și Reforma Socială » (1929, No. 1—3).

ANEXE

SCRISORI
ALE MEMBRILOR DE ONOARE

I.

Paris, le 4 juin 1929

Monsieur et cher Collègue,

Je vous remercie très vivement, et vous prie de remercier l'Institut Social Roumain, pour le très grand honneur qu'il me fait, en me proclamant membre d'honneur.

Je me souviens toujours avec un vif plaisir de la visite que j'ai faite à votre institution lorsque j'ai passé à Bucarest. Je sais les grands services qu'elle rend, j'ai pu les apprécier plus d'une fois. Tout récemment encore, lorsque sur la demande des étudiants roumains de Paris j'ai dû faire à la Sorbonne une conférence sur la Roumanie et la coopération intellectuelle j'ai été heureux d'utiliser votre documentation.

Je me réjouis d'apprendre que les publications bibliographiques que nous élaborons au Centre de Documentation sociale vous ont paru dignes d'intérêt. Vous verrez bientôt paraître un nouveau volume de la grande édition de Proudhon et aussi plusieurs numéros de la collection des Réformateurs sociaux que j'édite chez Alcan; Maxime Leroy a déjà publié un *Fénelon*, Paul Boncour un *Lamennais*, bientôt paraîtra un *Condorcet* de Ferdinand Buisson, un *Jaurès* de Vandervelde, et enfin un *Proudhon* de moi-même.

Je serais très heureux si vous vouliez bien me prévenir, les uns ou les autres, de votre passage à Paris. Je vous ferais visiter l'Ecole Normale, dont j'ai maintenant l'honneur d'être directeur-adjoint.

Je vous prie, en attendant, Monsieur et cher Collègue, d'agréer pour vous-même et les membres de l'Institut l'assurance de mes sentiments les plus cordialement dévoués.

C. Bouglé

2.

Santiago, Chile, June 28, 1929

My dear Professor Gusti,

I received last week your kind letter dated May 23d informing me that I had been elected an Honorary Member of the «Institutul Social Român». It gives me great pleasure to accept this honour and I wish to thank you and the members of your Institute most sincerely for this further token of good-will and friendship. I shall always regard my years in Rumania as one of the most happy and satisfactory periods of my life and I am glad on any opportunity to continue close relations with your people.

Very sincerely yours,

W. S. Culbertson

Ambassador of the United States to Chile.

3.

Geneva, 25th May 1929

Dear Mr. President,

I have the honour to acknowledge, with thanks, the receipt of your letter of May 23rd, informing me that the Roumanian Social Institute has elected me an Honorary Member.

DUPA ZECE ANI DE LUCRU

I very highly appreciate the honour which is done me, and it is with great pleasure that I accept to be an Honorary Member of an institution, distinguished alike by the eminence of its members and by the quality of the work which has been done under its auspices during the ten years of its existence.

I have the honour to be, Dear Mr.
President, Your obedient Servant,
Eric Drummond,
Secretary - General

4.

Genève, le 31 mai 1929

Monsieur et cher Collègue,

Je vous prie d'agréer tous mes remerciements pour l'honneur que m'a fait sur votre proposition l'Institut Social Roumain. J'accepte bien volontiers et le titre que vous avez bien voulu me conférer et la charge qu'il comporte: je m'efforcerai d'être un de vos collaborateurs les plus réguliers.

Puis-je vous offrir pour vos Archives une suite aux études de physiologie sociale que vous avez déjà publiées: «La Physiologie sociale de l'Éducation»?

De notre côté, nous serons heureux de recevoir vos communications sur les questions qui sont à l'ordre du jour de la Société de Sociologie de Genève que sur celle qui fera l'objet d'un examen approfondi à notre Congrès de 1930. Je voudrais même annoncer prochainement le titre exact de votre mémoire pour ce Congrès.

Veuillez agréer, Monsieur et cher Collègue, avec mes remerciements, l'assurance de mes sentiments cordialement dévoués.

G. L. Duprat

5.

Lyon, le 28 mai 1929

Monsieur le Président et cher Collègue,

Je suis très touché de l'honneur que m'a fait l'Institut Social Roumain en m'accueillant parmi ses membres honoraires, honneur que j'accepte avec une sincère reconnaissance.

Il me sera infiniment agréable que l'Institut de droit comparé de Lyon, auquel votre savante société donne, au travers de la personne de son directeur, un témoignage de confraternité scientifique, puisse participer le plus largement possible à des échanges et à des travaux communs avec l'Institut Social Roumain, soit sur le terrain du développement de l'étude du droit comme science sociale, soit sur le terrain du droit comparé.

Agréez, je vous prie, monsieur le Président, mes remerciements et veuillez vous faire, près de vos collègues, l'interprète de ma gratitude.

Ed. Lambert

6.

Caudéran (Gironde), le 26 juin 1929

Monsieur et cher Collègue,

Veuillez m'excuser si en raison de mes nombreuses et lourdes obligations professionnelles j'ai un peu tardé à répondre à votre lettre du 23 mai et à vous en remercier.

J'ai été extrêmement honoré d'avoir été jugé digne par l'Institut Social Roumain d'être au nombre de ses membres d'honneur.

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN

J'y vois une preuve de plus des sympathies et des affinités de langue, d'origine, de culture et aussi d'épreuves qui unissent nos deux pays.

Vous pouvez être certains que je travaillerai dans les limites de mes forces et de mes ressources à rendre toujours plus intime la collaboration de nos deux instituts.

Je vous prie, Monsieur et cher collègue, d'être mon interprète auprès du bureau et des membres de l'Institut Social Roumain et de croire à mes sentiments les plus cordialement dévoués.

Gaston Richard

Professeur de science sociale à la faculté des lettres de l'Université de Bordeaux, Directeur de la Revue internationale de sociologie et Secrétaire général de l'Institut de sociologie,

7.

New-York, June 6, 1929

My dear Dr. Gusti,

I have just received the letter of May 23 which informs me that at the public meeting held on the twenty-fourth of February, the Roumanian Social Institute honored me by including me among its honorary members.

I am sincerely appreciative of this honour and have great pleasure in accepting it. I am fully aware of the splendid work which the Institutul Social Român has accomplished and send you my best wishes for success in the future.

Very sincerely yours,

James T. Shotwell

8.

Berlin-Grünewald, 6. VII. 1929

Sehr verehrte Herren Kollegen,

Ich empfangen soeben Ihren Brief vom 1. d. M., worin Sie mir die Ernennung zum Ehrenmitgliede des «Institutul Social Român» anzeigen. Ich beeile mich, Ihnen meinen herzlichen Dank für die Erweisung dieser hohen Ehre auszusprechen und mitzuteilen, dass ich mit grosser Freude die Würde annehme.

Eine Ehrung wie die von Ihnen mir erwiesene macht mir wieder Mut, auf meinem Wege fortzuschreiten, auf den ich bisher so wenig Anerkenntnis gefunden habe. Aber ich sage mir, dass, wenn ein so angesehenes Institut wie das Ihrige mich der Ehrenmitgliedschaft würdigt, mein Werk doch einigen Wert haben müsse.

Dass ich mit besonderer Freude einem rumänischen Institute mich angegliedert weiss, mögen Sie sich versichert halten.

Möchte auch mein künftiges Wirken Ihrem Institute nicht zur Unehre gereichen.

Mit nochmaligem Danke verbleibe ich

Ihr

Ihnen sehr ergebener

Werner Sombart

9.

Genève, le 30 mai 1929

Monsieur le Président,

J'ai été très touché du grand honneur que l'Institut Social Roumain m'a fait en me désignant comme Membre d'honneur à l'occasion de la commémoration de ses dix années d'activité.

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

En vous adressant mes sincères remerciements, je tiens à vous assurer de l'intérêt que je porte à votre organisation et de mon désir de voir notre collaboration si heureusement commencée devenir de jour en jour plus intime et plus fructueuse.

Je forme les vœux les plus chaleureux pour le développement de l'Institut Social Roumain et pour le succès des tâches si utiles auxquelles il s'est voué.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de mes sentiments très cordiaux.

Albert Thomas

IO.

Paris, le 29 mai 1929

Monsieur le Président,

C'est un grand honneur que m'a fait l'Institut Social Roumain en me proclamant membre d'honneur. Lorsque j'ai été appelé à faire des conférences en Roumanie, en 1926, j'ai pu apprécier le grand rôle que jouait l'Institut dans le développement de la haute culture et les services éminents qu'il avait rendus à cet égard. D'autre part l'accueil que j'ai reçu de vous personnellement et des autres membres de l'Institut m'a laissé des souvenirs qui ne s'effaceront jamais dans mon esprit.

Ce sera donc pour moi, non pas seulement un honneur, mais je puis dire aussi un plaisir, que de voir mon nom figurer parmi les noms des personnes éminentes qui composent l'Institut Social Roumain. Vous voudrez bien les remercier de m'accueillir parmi elles.

Je vous prie, Monsieur le Président, de croire à mes sentiments cordiaux et reconnaissants.

H. Truchy

II.

Köln, 10. Juli 1929

Sehr geehrter Herr Präsident,

Vorgestern erhielt ich zu meiner freudigen Überraschung Ihr offizielles Schreiben mit der Benachrichtigung, dass das rumänische Sozialinstitut mich zu seinem Ehrenmitglied ernannt hat. Ich bitte für diese Ernennung, die ich in Wahrheit als eine grosse Ehre empfinde, meinen tiefgefühlten Dank aussprechen zu dürfen. Soweit es in meinen Kräften steht, bin ich gerne und dankbar bereit, Ihrem von mir hochgeschätzten Institut dienstbar zu sein.

Mit dem nochmaligen Ausdruck meiner Dankbarkeit und mit den besten Wünschen für das fernere Gedeihen des rumänischen Sozialinstitutes

Ihr Ihnen verehrungsvoll ergebener

L. v. Wiese.

TRADUCERE

1. Domnule și scump coleg, Vă mulțumesc foarte mult și vă rog să mulțumiți și Institutului Social Român, pentru cinstea pe care mi-o face proclamându-mă membru de onoare.

Mi-aduc aminte totdeauna cu o vie plăcere de vizita pe care am făcut-o așezământului D-voastră când am trecut prin București. Știu marile servicii pe care le aduce, le-am putut prețui în mai multe rânduri. Acum foarte de curând, când la cererea studenților români din Paris a trebuit să fac la Sorbona o conferință despre România și cooperarea intelectuală, am fost foarte fericit să folosesc documentarea d-voastră.

Mă bucur să aflu că publicațiile bibliografice pe care le elaborăm la Centrul de Documentare socială vi s'au părut vrednice de interes. Veți vedea apărând peste puțin un nou volum din marea ediție a lui Proudhon, precum și mai multe numere din colecția Reformato-
rilor sociali pe care o editez la Alcan; Maxime Leroy a și publicat un *Fénelon*, Paul Bon-
cour un *Lamennais*, în curând are să iasă un *Cordocet* de Ferdinand Buisson, un *Jaurès*
de Vandervelde și în sfârșit un *Proudhon* de mine.

Aș fi foarte fericit dacă ați binevoi să mă înștiințați, unii sau alții, când treceți prin
Paris. V'aș arăta Școala Normală, la care am onoarea să fiu acum director-adjunct.

Vă rog în așteptare, Domnule și scump Coleg, să primiți, D-voastră și membrii Insti-
tutului, asigurarea simțirilor mele cele mai cordial devotate, *C. Bouglé* (Paris 4 Iunie 1929).

2. *Scumpul meu profesor Gusti*, Am primit săptămâna trecută binevoitoarea scrisoare
datată Mai 23, informându-mă că am fost ales Membru de Onoare la «Institutul Social
Român». Imi face o mare plăcere să primesc această cinste și doresc să vă mulțumesc D-vs.
și membrilor Institutului cu toată sinceritatea pentru noua mărturie de bunăvoință și prie-
tenie. Am să privesc totdeauna anii petrecuți în România ca una din cele mai fericite și
mulțumitoare perioade din viața mea și sunt încântat de orice prilej care-mi îngăduie să
continuu strânse legături cu poporul D-voastră.

Al D-voastră foarte sincer, *W. S. Culbertson*, ambasador al Statelor-Unite în Chile
(Santiago, Chile, 28 Iunie 1929).

3. *Scumpe d-le Președinte*, Am onoarea să vă aduc la cunoștință cu mulțumiri, primi-
rea scrisorii D-voastre dela 23 Maiu, informându-mă că Institutul Social Român m'a ales
Membru de Onoare.

Prețuesc foarte mult cinstea care mi s'a făcut și cu mare plăcere primesc să fiu Membru
de Onoare al unei instituții, deosebită în acelaș timp prin eminența membrilor și prin
opera înfăptuită sub auspiciile ei în cei zece ani de ființare.

Am onoarea să fiu, scumpe d-le Președinte, supusul d-voastră servitor, *Eric Drummond*,
Secretar General (Geneva, 25 Maiu 1929).

4. *Domnule și scump coleg*, Vă rog să primiți toate mulțumirile mele pentru cinstea
pe care mi-a făcut-o la propunerea D-voastră Institutul Social Român. Accept foarte bu-
curos și titlul pe care ați binevoit să mi-l dați și sarcina pe care o cuprinde: am să mă silesc
să fiu unul din colaboratorii D-voastră cei mai reguțați.

Pot să vă ofer pentru «Arhiva» o urmare la studiile de fiziologie socială pe care le-ați
publicat: «Fiziologia socială a Educației»?

Din parte-ne am fi fericiți să vă primim comunicările despre chestiunile care sunt la
ordinea de zi a Societății de Sociologie din Geneva ca și asupra aceleia care va face obiectul
unei cercetări adânci la Congresul nostru din 1930. Aș vrea chiar să anunț în curând titlul
exact al memoriului D-voastră pentru acest Congres.

Binevoiți să primiți, Domnule și scump Coleg, odată cu mulțumirile mele, asigurarea
simțirilor mele cordial devotate, *G. L. Duprat* (Geneva, 31 Maiu 1929).

5. *Domnule Președinte și scump Coleg*, Sunt foarte mișcat de cinstea pe care mi-a fă-
cut-o Institutul Social Român, primindu-mă printre membrii lui onorari, cinste pe care o
primesc cu sinceră recunoștință.

Mi-ar fi nespus de plăcut ca Institutul de drept comparat din Lyon, căruia învățata
D-voastră societate îi dă, în persoana directorului lui, o dovadă de confraternitate știin-
țifică, să poată lua parte cât mai larg cu putință la schimburi și la lucrări comune cu Insti-
tutul Social Român, fie pe terenul dezvoltării studiului dreptului ca știință socială, fie pe
terenul dreptului comparat.

Primiți, vă rog, domnule Președinte mulțumirile mele și binevoiți să vă faceți inter-
pretul, pe lângă colegii D-voastră, al gratitudinii mele, *Ed. Lambert* (Lyon, 28 Maiu 1929).

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

6. *Domnule și scump Coleg*, Binevoiți să mă scuzați dacă din pricina numeroaselor și grelelor îndatoriri profesionale, am întârziat puțin să vă răspund la scrisoarea D-voastră dela 23 Maiu și să vă mulțumesc.

Am fost foarte onorat că am fost judecat vrednic de Institutul Social Român să fiu în numărul membrilor lui de onoare.

Văd în aceasta încă o dovadă a simpatiilor și afinităților de limbă, de origine, de cultură ca și de încercări care unesc cele două țări ale noastre.

Puteți fi sigur că voi lucra în marginile puterilor și mijloacelor ca să fac tot mai strânsă colaborarea celor două institute ale noastre.

Vă rog, Domnule și scump Coleg, să fiți interpretul meu pe lângă biurul și membrii Institutului Social Român și să credeți în simțirile mele cele mai cordial devotate, *Gaston Richard*, profesor de știință socială la facultatea de litere a Universității din Bordeaux, Director al Revistei internaționale de sociologie și Secretar General al Institutului de sociologie (Caudéron-Gironde, 26 Iulie 1929).

7. *Scumpul meu Dr. Gusti*, Tocmai am primit scrisoarea dela 23 Maiu, care mă informează că în adunarea publică ținută la douăzeci și patru Februarie, Institutul Social Român m'a cinstit numărându-mă între membrii lui de onoare.

Prețuesc sincer această onoare și o primesc cu mare plăcere. Sunt deplin convins de opera strălucită pe care a săvârșit-o Institutul Social Român și vă trimet cele mai bune urări de izbândă în viitor.

Al D-voastră foarte sincer, *James T. Shotwell* (New-York, 6 Iunie 1929).

8. *Prea stimați domni Colegi*, Tocmai primesc scrisoarea D-voastră dela 1 al lunii în care îmi anunțați numirea ca membru de onoare al « Institutului Social Român ». Mă grăbesc să vă exprim mulțumirea sinceră pentru arătarea acestei mari cinste și să vă aduc la cunoștință că primesc cu mare bucurie demnitatea.

O onoare cum e aceea arătată de D-voastră îmi dă din nou curaj, să merg mai departe pe drumul meu, pe care am găsit până acum atât de puțină recunoaștere. Dar îmi spun că dacă un Institut așa de impunător ca al D-voastră mă învrednicește cu însușirea de membru de onoare, atunci opera mea tot trebuie să însemne ceva.

Fiți încredințați că mă știu cu deosebită bucurie încorporat unui Institut Român.

Doresc viitoare mele activități să nu fie spre necinstea Institutului D-vs.

Mulțumindu-vă încă odată rămân al D-voastră prea supus, *Werner Sombart* (Berlin-Grunewald, 6. VII. 1929).

9. *Domnule Președinte*, Am fost foarte mișcat de marea cinste pe care Institutul Social Român mi-a făcut-o desemnându-mă ca membru de onoare cu prilejul comemorării a zece ani de activitate.

Trimițându-vă sincerele mele mulțumiri, țin să vă încredințez de interesul pe care-l am față de organizația D-voastră și de dorința mea să văd colaborarea noastră atât de fecricit începută făcându-se din zi în zi mai strânsă și mai rodnică.

Fac urările cele mai calde pentru dezvoltarea Institutului Social Român și pentru izbânda sarcinelor atât de folositoare cărora i s'a dedicat.

Binevoiți să primiți, domnule Președinte, încredințarea simțirilor mele foarte cordiale, *Albert Thomas* (Geneva, 30 Maiu 1929).

10. *Domnule Președinte*, E o mare cinste aceea pe care mi-a făcut-o Institutul Social Român, proclamându-mă membru de onoare. Când am fost chemat să țin conferințe în România, în 1926, am putut să prețuesc marele rol pe care-l jucă Institutul în dezvoltarea înaltei culturi și serviciile deosebite pe care le adusese în această privință. Pe de altă parte, primirea pe care am avut-o personal din parte-Vă și a celorlalți membri ai Institutului mi-a lăsat amintiri care nu se vor șterge niciodată din mintea mea.

Va fi deaceea pentru mine nu numai o cinste, dar pot să zic și o plăcere să-mi văd numele figurând printre numele persoanelor alese care alcătuiesc Institutul Social Român. Binevoiți să le mulțumiți că mă primesc printre ele.

Vă rog, Domnule Președinte, să credeți în simțirile mele cordiale și recunoscătoare. H. Truchy (Paris, 29 Maiu 1929).

11. *Prea stimate domnule Președinte*, Alaltăeri, am primit spre bucuroasa mea uimire, scrisoarea D-voastră oficială cu știrea că Institutul Social Român m'a numit membru de onoare al lui. Să-mi dați voie să rostesc pentru această numire, pe care o simt într'adevăr ca o mare cinste, adâncă mea mulțumire. Intrucât stă în puterile mele, sunt gata cu bucurie și recunoștință să fiu de folos Institutului D-voastră atât de prețuit de mine.

Cu exprimarea repetată a recunoștinței mele și cu cele mai bune urări pentru înflorirea mai departe a Institutului Social Român,

Al D-voastră plin de respect supus, L. v. Wiese (Colonia, 10 Iulie 1929).

EXTRASE

DIN PROCESELE-VERBALE ALE ȘEDINȚELOR DE COMITET, ȚINUTE LA IAȘI
(REDACTATE ȘI SCRISE DE D-L V. N. MADGEARU, CA SECRETAR GENERAL
AL „ASOCIAȚIEI PENTRU STUDIUL ȘI REFORMA SOCIALĂ”)

Sedința de constituire dela 18 Martie 1918. Prezenți d-nii: D. Gusti, Ing. A. Rainer, V. Magdearu, C. Stătescu, D. B. Ionescu, M. Sanielevici, N. Lugoșanu, V. Slăvescu, Dr. M. Nasta, I. Gr. Dimitrescu, C. Casasovici, Al. Nasta, Tr. Bratu. Lipsesc motivat domnii: Max Popovici, G. Cipăianu, N. Mina Popescu, Mihail Șerban, Ing. E. Prager, Gheron, Netta I. Răducanu, C. Stoicescu, N. Stănescu, Marin Ștefănescu, V. Pârvan, Const. Ciulei.

D-l profesor D. Gusti expune scopul Asociației și mijloacele ei de acțiune. Se dă citire anteproiectului de statut, care în urma discuțiilor se aprobă în forma definitivă.

Luându-se în discuție chestiunea dacă membrii au voie să scrie despre Asociație tot ce gândesc, s'a hotărât ca oricâteori vor voi să facă o asemenea acțiune să ceară avizul prealabil al Comitetului, pentru a se asigura o manifestare unitară în afară.

Discutându-se apoi dacă gazeta « Independența Economică », scoasă de către un grup compus din membri ai Asociației, urmează a deveni un organ oficial al Asociației, se ia hotărârea ca deocamdată, membrii asociației să fie invitați a colabora la această publicație, fără ca ea să devină oficiosul ei.

Cu acest prilej se ia în discuție chestiunea organelor de publicație ale Asociației, emitându-se diverse păreri asupra oportunității de a se scoate mai întâiu o revistă științifică lunară sau trimestrială, sau o revistă de educație politică săptămânală. Nu se ia încă nici o hotărâre, rămânând ca d-l președinte să elaboreze un plan pentru revista științifică, iar d-l secretar, altul pentru cea de educație politică. (Ședința dela 25 Martie 1918).

D-l Președinte punând în discuție chestiunea recrutării de noi membri, se hotărăște ca să se redacteze o scrisoare de invitație, care să se adreseze persoanelor care ar fi de dorit să sporească numărul membrilor Asociației.

Se continuă discuția în chestia publicațiilor Asociației; d-l președinte prezintă un plan pentru organizarea revistei științifice. (Ședința dela 1 Aprilie 1918).

D-l Pârvan propune ca imediat după ce se vor elabora și aprobă programele tuturor secțiilor, să fie publicate laolaltă, eventual cu o introducere explicativă. Comitetul aprobă propunerea și decide ca publicarea să se facă înainte de 1 Septemvrie, data apariției revistei Asociației.

Se recitește programul elaborat de d-l D. Gusti și se aprobă.

În privința organizării revistei, se hotărăște ca conducerea ei să fie încredințată d-lui D. Gusti, președintele Asociației, care împreună cu 3 redactori, unul pentru partea economică, altul pentru partea juridică, administrativă și politică și altul pentru partea culturală și 2 secretari de redacție vor avea sarcina întregii reviste.

Valoarea științifică a lucrărilor ce se vor publica în revistă va fi apreciată de către conducătorii secțiilor Asociației. Materialul documentar va fi strâns de către fiecare secție. Persoanele din Comitetul revistei vor fi fixate ulterior de către Comitetul Asociației, după ce vor fi desemnate de către d-l Președinte.

Chestiunea conținutului primului număr. Se admite ideea d-lui Răducanu, ca primul număr să cuprindă:

A) Chestiuni în legătură cu războiul și pacea;

B) Chestiuni în legătură cu reformele;

C) Chestiuni în legătură cu nota Basarabiei. (Ședința dela 7 Maiu 1918).

Luându-se în discuție chestiunea alcătuirii arhivei Asociației, se hotărăște ca președinții secțiilor să îngrijească de adunarea materialului bibliografic și de orice alt material documentar, pe care să-l înainteze regulat Comitetului, spre bună sistematizare. D-l Victor Slăvescu își ia sarcina de a se ocupa cu strângerea tăieturilor din ziarele române și străine. În privința clasificării materialului d-l Ing. C. Bușilă, propune a se face după sistemul decimal al Institutului Internațional de Bibliografie. (Ședința dela 14 Maiu 1918).

D-l Președinte D. Gusti comunică, că d-l Dr. Gheorghian, membru al «Cercului progresist», a propus fuziunea asociației noastre cu acel cerc, care ar urmări aceleași scopuri. D-sa a cerut statutele cercului și o listă de membri, pentru ca în urmă să supună Comitetului chestiunea, dacă e oportun a se intra în discuție pentru o fuzionare.

D-nii Bratu și Madgearu se pronunță în principiu împotriva ideii de fuzionare și pentru primirea individuală a membrilor Cercului, cari ar dori să facă parte din Asociație.

D-l V. Pârvan citește un proiect de program general al secției culturale, care se aprobă.

D-l Tr. Bratu citește un proiect de program de chestiunile de urgență, care trebuie să formeze obiectul preocupărilor imediate ale secției culturale.

D-l Madgearu observă că programul prezentat de d-l Bratu se deosebește de acela al d-lui Pârvan numai prin faptul că este sumar, însă are acelaș caracter al unei sistematizări teoretice a problemelor culturii sociale. Este de părere că e necesar să se alcătuiască un program practic în care să se cuprindă numai problemele culturale impuse de refacerea vieții sociale a României, conform scopului Asociației, prevăzut în statute.

D-l Gusti găsește tocmai un avantaj că și programul sumar al d-lui Bratu este teoretic și critică din acest punct de vedere programele secțiilor I și II, care ar trebui refăcute, după aceeaș metodă ca acel al secției culturale.

D-l Bratu dă lămuriri asupra concepției ce crede că trebuie să stea la baza alcătuirii programelor, care trebuie să fie sistematice și cuprinzătoare și precizează deosebirea dintre programul său și acela al d-lui Pârvan.

D-l Pârvan face o deosebire între chestiunile economice-materiale și cele de cultură socială, în sensul că pe când realizarea oricăror reforme ale celor dintâi poate să se facă imediat, pentru celelalte realizarea este un ideal al generațiilor; conchide că programul secției culturale trebuie să cuprindă toate chestiunile culturii sociale, studierea lor putându-se firește face în ordinea urgenței lor.

D-l Madgearu precizează că, după părerea sa, în legătură cu refacerea vieții sociale a României, care este scopul Asociației, este necesar să se studieze înainte de toate problemele privitoare la educația caracterului și educația profesională, pe care le socotea ca punctele cardinale ale operei de cultură, pe care se poate răzîmă România de mâine.

D-l Pârvan este de acord cu d-l Madgearu și spune că dezideratul d-sale va fi luat în seamă la împărțirea chestiunilor pentru studiu. (Ședința dela 28 Maiu 1918).

Cu acest prilej se exprimă și temerea că s'ar putea ca unii sau alții să încerce a întrebuița calitatea lor de membri ai Asociației pentru scopuri politice de partid. Se amintește de către d-l Gusti că în proiectul de statute al Asociației se prevăzuse la început condiția de a nu face parte dintr'un partid politic, dar că în urmă s'a șters. D-l Madgearu lămurește că s'a renunțat la această condițiune în statute, deoarece s'a socotit că nu e oportun a se manifesta în statute această ostilitate față de partidele politice, cu atât mai mult că inițiatorii și întemeietorii Asociației nefiind membri ai vreunui partid politic, au socotit că, deoarece primirea membrilor se face prin votul Comitetului, e destulă garanție angajamentul reciproc al membrilor Comitetului, că nu vor admite ca membri decât oameni în afară de partidele politice. D-sa explică apoi că e foarte greu de precizat noțiunea de cine face parte dintr'un partid politic: cine e înscris, cine admite un program politic, cine colaborează la o operă de partid, care poate fi în acelaș timp și o operă de folos general, etc.

Comitetul cade de acord că trebuie a se socoti ca făcând parte dintr'un partid politic, numai cine este înscris într'un club politic, și socotește că primirea membrilor în Asociație să fie legată de condiția de a nu fi înscris într'un partid politic. (Ședința dela 4 Iunie 1918).

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

D-l Președinte Gusti introduce pe d-l Buzdugan.

D-l Buzdugan arată scopul vizitei sale. Relatează o convorbire avută cu d-l ministru Garoflid asupra chestiunii agrare. Își exprimă părerea că Sfatul Țării trebuie să facă iute reforma agrară, înainte ca să cadă dela putere în Rusia sovietele și să revină panslaviștii, cari vor căuta a sprijini pe marii proprietari. Sfatul Țării discută prea mult și n'are sub-comisii pentru fiecare chestiune. Lipsesc apoi în Basarabia specialiștii, cari să contribuie la deslegarea problemelor la ordinea zilei. Face apel la Asociație ca să trimită câțiva specialiști la Sfatul Țării, cari să dea o mână de ajutor la cercetarea chestiunii agrare.

D-l Madgearu relevă dificultatea scumpetei traiului din Chișinău, care împiedică, ca fără sprijinul bănesc al Statului specialiștii să se ducă pentru un timp mai îndelungat în Basarabia.

D-l V. Slăvescu arată că e necesar ca specialiștii să aibă la îndemână material tradus în limba română, ca să poată lucra cu folos.

D-l Buzdugan replică, că nu e timp a se traduce și sistematiză materialul rusesc. Promite a se pune la îndemână tot ce se va putea.

D-l Cipăianu spune că chestiunea agrară din Basarabia e foarte delicată. Guvernul a trimis acolo pe un specialist, pe d-l C. Filipescu.

Specialiștii neoficiali, cari s'ar duce acolo nu pot da decât sfaturi, dar nu pot avea o acțiune directă. Apoi Sfatul Țării n'a luat încă contact cu Guvernul central și n'a ajuns la nici o soluție. Crede că orice lucrări ar fi zadarnice, înainte de a se fi luat contactul cu Guvernul și că ar fi bine ca până atunci să se lucreze la adunarea materialului.

D-l Buzdugan răspunde că Guvernul central, conform actului Unirii, nu se poate amesteca în chestiunea agrară din Basarabia.

D-l Gusti mulțumește d-lui Buzdugan că s'a adresat Asociației, care nu va precupeți ajutorul ei.

D-l Buzdugan arată însemnătatea problemei agrare pentru desăvârșirea unirii. Dacă se va da pământ țăranilor, spune d-sa, toți ar fi trup și suflet pentru România. Unirea s'ar desăvârși. Sfatul Țării e hotărât să se adune la toamnă, convocat sau nu, ca să facă reforma agrară și să prevină revoluția. Acum lucrează Marți, Joi și Sâmbătă o comisie agrară. Asociația să delege câțiva membri cari să ia contact cu Comisia agrară.

D-l Pârvan propune să se aleagă o delegație. Se alege d-nii Cipăianu, Madgearu și Slăvescu.

D-l Buzdugan mulțumește și se retrage. (Ședința dela 18 Iunie 1918).

D-l Bratu ridică o chestie prealabilă. Menționează că zilele acestea se depune proiectul pentru reforma învățământului primar și crede că ar fi bine ca Asociația, care s'a ocupat în secția culturală de această chestie, să trimită o delegație la d-l ministru al Instrucției Publice, care să-i prezinte un memoriu.

D-l Madgearu e contra, fiindcă Asociația are calea publicității, ea să-și exprime vederile sale și să influențeze opera legislativă, iar nu mijlocul propus, care ar inaugura sistemul colaborării interlope.

D-l Bratu replică, că dacă deocamdată publicitatea nu e la îndemână, nu trebuie să se renunțe a se ajuta la o operă bună.

D-l Pârvan accentuează, că fie de o părere, fie de alta, chestiunea nu e studiată complet, astfel că nu poate fi vorba de o colaborare.

Expune faza în care se află studiul și principiile ce-l călăuzesc, precum și modificările învățământului de d-l S. Mehedinți. Conchide că proiectul Mehedinți e ceva trecător și deci nu e nevoie a se grăbi colaborarea noastră.

În chestia principiului, afirmă că principiile pornesc dela realitate. Momentan nu se găsesc miniștri cu cari să se poată colabora. E un lucru primejdios a se da rezultatele unui studiu unui ministru, înfățișându-le ca personale, iar nu ca ale Asociației. Exemplifică cu cazul colaborării unor membri dela secția Administrativă la reforma guvernului.

D-l Bușilă spune că Asociația urmărind scopuri reale e datoare a colabora. Pentru aceasta e necesar ca Asociația să prezinte prin publicitate sau și direct, dar pe față, unui ministru, materialul complet asupra chestiunii. (Ședința dela 10 Iulie 1918).

D-1 Președinte arată necesitatea a ne ocupa de publicarea revistei. E de părere a se tipări programele secțiilor, în care scop ar trebui sistematizate. Acest mod de a vedea se admite de Comitet.

În urma discuțiilor urmate s'a hotărât, ca pentru revistă să se redacteze note pentru fiecare secție, în care să se arate lucrările făcute sau proiectate, ideile admiseep Asociație și problemele în curs de studiu. Se delegă cu redactarea

pentru Secția I d-1 Cipăianu
 » » II d-nii Bușilă și Madgearu
 » » III d-1 Slăvescu
 » » IV d-1 Andrei Rădulescu
 » » V d-1 Gusti
 » » VI d-1 Ghiulea
 » » VII d-1 Bratu.

D-nii Ghiulea, Gusti și Madgearu sunt însărcinați a redacta programul secției de igienă și politică socială.

Comitetul hotărăște ca pentru primul număr al revistei să se publice studii asupra noilor legislații, delegându-se pentru aceasta șefii secțiilor. (Ședința dela 18 Iulie 1918).

D-1 Madgearu expune vizita făcută la București, unde a căutat a lua contact cu prietenii și viitorii colaboratori ai Asociației noastre. Arată că în grupul dela București, din care a luat contact cu d-nii N. Ghiulea, A. Rădulescu, E. Oteteleșeanu, Neculau, Em. Bucuța, Georgescu D., sunt două curente, unul reprezentat de d-1 Ghiulea și celălalt de d-1 Oteteleșeanu. Cel dintâiu este de acord cu spiritul și programul Asociației noastre, celălalt se deosebește prin intenția vădită de a intra în lupta politică de partid, prin formarea unei « Ligi a binelui obștesc », care tinde a se contopi cu « Liga Poporului ». (Ședința dela 23 Iulie 1918).

Propune ca membri noi în Asociație pe d-nii N. Ghiulea, Andrei Rădulescu, Anibal Teodorescu și Em. Bucuța, cari sunt admiși în unanimitate.

D-1 Em. Panaitescu raportează despre vizita sa la București. D-1 Enache Ionescu, E. Oteteleșeanu și Nisipeanu l-au întrebat, dacă Asociația noastră este o Academie de studii, cu un scop teoretic, sau dacă urmărește și un scop practic. D-sa le-a răspuns că numai metoda e alta, dar scopul e tot realizarea practică.

D-1 Gusti accentuează că Asociația nu are nici o culoare politică. Afirmă că studiile sunt absolut necesare; ele formează baza adunării noastre, după care evident, că se vor cerceta și mijloacele de realizare, fără ca să se poată însă anticipa asupra lor...

D-1 Bușilă trage încheierea că toți suntem de acord: expectativă politică, activitate intelectuală. (Ședința dela 31 Iulie 1918).

... se pune în discuție chestiunea conlucrării Asociației cu diferitele cercuri din orașele de provincie.

D-1 Fl. Ștefănescu-Goangă spune că a văzut Asociația ca o grupare de intelectuali bine pregătiți, cari caută pe calea studiilor soluțiile problemelor sociale românești. Accentuează că cuvântul are o influență redusă și că atâta vreme cât lipsește organizarea socială, toate intențiile bune se pierd, nefiind cine să le poarte mai departe. Experiența i-a dovedit necesitatea de a se pătrunde în masa de jos, pentru a o lumina. Explică organizarea începută în acest scop la Galați. A pornit dela gândul, că reforma agrară, electorală, etc., are nevoie de noi elemente, care să îndeplinească noile chemări politice și economice. Trebuie a se organiza de jos în sus, cu puterile conducătoare de sus. La orașe organizarea trebuie să pornească dela organizația cea mai durabilă a orașelor: parohiile. În fiecare parohie e și o școală primară — asocierea preotului cu institutorul. D-1 Goangă a intrat în contact cu populația unei parohii, de circa 3000 de suflete, având consfătuiri la preot și câțiva notabili. A pornit dela școală, întrebându-se cum să apropie părinții de școală. A întrebuițat un mijloc practic — ajutorarea celor săraci cu haine, rufe, cărți, etc. Ideea a prins. A mers mai departe la organizarea carității publice, îngrijirea săracilor, creînd un fond de ajutor. A organizat apoi asistența năpăstuitorilor de către organele administrative, față de autorități. Tot astfel s'a

ocupat de organizarea locurilor de joc pentru copii, a grădinilor de copii. În sfârșit s'a preocupat de ideea cooperativelor de consum.

D-l Goangă prezintă Asociației un proiect de statute pentru organizarea parohiei care cuprinde următoarele puncte:

1. Casa culturală — serbări familiare, conferințe, expoziții de lucrări artistice;
2. Grădina de copii și cantina școlară; locurile de joc;
3. Casa de asistență socială;
4. Casa de patronaj pentru îndrumarea către profesii;
5. Cooperative de consum;
6. Instituirea unui sfat de împăciuire.

D-l Goangă dă lămuriri asupra fiecărui punct. Menționează planul de asocierea parohiilor, crearea unui ziar local, cu caracter social și cultural.

Conchide că dacă s'ar putea organiza în felul acesta orașele, influența Asociației ar fi mare, pentrucă munca ei s'ar adresa unor organizații existente, și s'ar răzimi pe o forță socială reală, atunci când ar fi să treacă la opera de realizare practică. Dacă Asociația vrea să se mărginească la lupta de idei, cercul ei este suficient, dacă vrea să treacă la lupta socială, propune ca punct de sprijin organizații similare, ca cea încercată la Galați.

D-l Gusti arată că în statute se prevede între țelurile Asociației educația socială a maselor. Expunerea d-lui Goangă este extrem de interesantă pentru trasarea viitorului nostru plan de acțiune publică. Dealtminteri prietenii noștri dela București gândesc cam în același fel. (Ședința dela 10 August 1918).

D-l V. Pârvan expune în rezumat rezultatele adunării la București a prietenilor și membrilor Asociației, la care au fost prezente 11 persoane. D-sa arată că a dat toate lămuririle « activiștilor », cari cer însă ca imediat să se procedă la o energică acțiune de educație a maselor. La 2 Noembrie va avea loc o nouă adunare și d-sa întreabă, dacă Asociația este hotărâtă să se procedă imediat la acțiune, în caz când se va ajunge la o hotărâre?

D-sa discută apoi chestia apariției organului științific al Asociației, relevând greutatea ce stau în cale.

Relativ la acțiunea de educație a maselor, d-l Pârvan, deși aderent la toate măsurile propuse, socotește că nu e oportun ca Asociația să o întreprindă, cât timp nu va dispune de mijloace tehnice și de personal, care să facă cu putință întreprinderea ei în chip similar. Conchide că e mai favorabil a se lucra intens la pregătirea materialului și personalului înainte de a se începe acțiunea. (Ședința dela 11 Octombrie 1918).

D-l Pârvan. Cine se hotărăște la politică militantă să plece. S'a obiectat că membrii Asociației ar putea deveni pionierii ideilor Asociației în opera de realizare practică. Orice acțiune politică de caracter dogmatic presupune o anume intoleranță, nu o chestie de metodă. Sau sunt om de principii, și e necesar a stă departe de lupta politică, sau încep a adapta principiile la necesitățile vieții politice. Atunci care mai este scopul Asociației? Intrând în Asociație fiecare a venit cu o zestre teoretică politică, pe care vrea să o completeze în munca secțiilor. Rezultatul ar putea fi o nouă Evanghelie pentru reforma vieții sociale a României.

Scopul Asociației este a construi un sistem de idei: în ce direcție, cu ce mijloace, cu ce oameni se poate face reforma punerii în picioare a acestei vieți, amenințată în viitor de o distrugere de caracter moral, din cauza lipsei unui principiu politic moral.

Cine poate avea naivitatea de a vorbi de o acțiune politică a Asociației sau a membrilor ei separat, în acest pustiul politic? Asociația are rolul să trezească conștiința politică. Noi încercăm a strânge materialul necesar pentru a construi un program de acțiune organică, pe baza căruia oricare ar fi omul politic care ar veni, să învie cu soluțiile ce le dă conștiința politică a acestei națiuni.

Conchide: Asociația să nu facă politică și nici membrii ei; ei sunt neofiți ai unor credințe politice, ce abia se formează și la care trebuie să contribuie fiecare. (Ședința dela 12 Octombrie 1918).

Ședința viitoare a Comitetului s'a ținut la București (23 Noembrie 1918).

DICȚIONARUL SOCIAL, ECONOMIC ȘI POLITIC AL ROMÂNIEI ⁽¹⁾

(Inițiere-prospect împărțită la sedința festivă aniversară)

Implinirea celui de al zecelea an de existență, desfășurată într-o activitate care a adus roadele cunoscute, a hotărât *Institutul Social Român* să purceadă la o nouă întreprindere științifică, menită să-l apropie cu un pas însemnat de ținta pe care n'a început s'o urmărească.

Studierea împrejurărilor românești în cadrul științelor sociale moderne, concepută ca o preparare a reformelor necesare, și-a creat în «Arhiva pentru Știința și Reforma Socială» un organ propriu de manifestare. Întinderea și varietatea contribuțiilor pe care această publicație le-a dat la lumină în cei nouă ani de când apare, a sugerat ideea că și numărul specialiștilor români cari lucrează în domeniul științelor sociale și întinderea publicului care urmărește cu interes lucrările lor, fac posibilă de pe acum realizarea unui

poporului nostru la viața publică și o activitate politică mai însuflețită. Trăim într-o epocă de vii preocupări sociale. Numărul grupărilor politice a crescut. Organismele ministeriale s-au diferențiat după complexitatea în creștere a raporturilor sociale chemate să le administreze. Inițiativa publică și privată a chemat la viață instituții noi. Presa politică desfășoară o activitate necunoscută în trecut. Interesul pentru cultura socială se găsește și el în creștere. În această însuflețire generală este însă mare nevoie de un îndreptar, de o lucrare temeinică și esențială, în care netăgăduitul avânt al zilelor noastre să găsească hrana substanțială și sănătoasă, care să-i dea vigoare și temeinicie, o perspectivă mai luminoasă asupra viitorului, printr-o cunoaștere mai adâncită a principiilor generale și a stărilor de fapt.

Un astfel de îndreptar dorește să devină *Dicționarul Social, Economic și Politic al României*.

Urmând a fi realizat printr-o largă colaborare a tuturor specialiștilor români, acest Dicționar va fi pe de o parte o iconă vie a nivelului la care aceste științe au ajuns astăzi în România, iar pe de altă parte un instrument de cercetare și informație în ce privește atât realitatea împrejurărilor românești, cât și perspectiva istorică și teoretică, în lumina căreia ele pot fi mai bine înțelese.

Articolele pe care *Dicționarul Social, Economic și Politic al României* le va întruni, vor aparține următoarelor specialități:

Sociologie, etică și politică generală; Istoria doctrinelor politice, economice și sociale; Enciclopedie juridică; Drept constituțional; Drept administrativ; Drept public internațional; Istoria dreptului român; Economie politică (istoria faptelor economice; economie politică teoretică; economie politică națională); Finanțe; Statistică; Cooperație; Probleme agrare; Legislație industrială; Politică socială; Igienă publică; Asistență socială; Politică externă; Biografii politice; Legislație școlară; Legislație biseri-

DICȚIONAR SOCIAL, ECONOMIC ȘI POLITIC AL ROMÂNIEI

Noua hotărîre a Comitetului I. S. R. este adusă pe această cale la cunoștința publicului intelectual al țării, căruia îi solicită sprijinul și încurajarea întru desăvârșirea unei opere, a cărei însemnatate el o va recunoaște cu ușurință.

Reformele democratice înlăptuite în țara noastră în decursul ultimului deceniu, au adus odată cu o participare mai întinsă a

(1) În urma intervenției și stăruințelor puse de inițiatorii unei noi ediții a *Enciclopediei române*, de Diaconovich, scoasă de «Astrav la Krafft din Sibiu între 1898 și 1904, Institutul Social Român a primit să înglobeze lucrarea de el plănuită, operei de două ori simbolice, care, legând cu un trecut de lupte culturale în cele mai anevoioase împrejurări, trebuie să reprezinte un înalt popas al României de astăzi, cu tot ce înseamnă și acăstigat pe ambele tărâmuri, sufletească și material.

cească; Legislație militară; Istoria socială a Românilor; Geografie economică și politică a României; Cultura populară în România; etc., etc.

Grupând materii atât de variate, din punctul de vedere unitar al cercului de probleme românești, *Dicționarul Social, Economic și Politic al României* este menit să trezească interesul unui mare număr de persoane. El se va adresa în adevăr:

Studentilor și oricăror persoane studioase, care vor găsi aci, strânse laolaltă și garantate prin iscălitura celui mai bun specialist în materii, articole dezvoltate, însoțite de referințe bibliografice, asupra tuturor aspectelor teoretice ale științelor sociale;

Diplomaților, magistraților și oricăror funcționari, preoților, militarilor și oamenilor de școală, cărora li se va pune în mână o carte de informație, repede și precisă, în materia care alcătuiește obiectul oficiului lor, așa cum exercițiul oricărei funcțiuni publice trezește adeseori nevoia;

Instituțiilor, tuturor organizațiilor private și de Stat, financiare, filantropice și culturale, pentru care se va pregăti aci icoana adevărată a cercului social în care se întinde influența lor;

Oamenilor politici, pentru cari publicația proiectată va alcătui un repertoriu indispensabil de fapte și date;

Oricărui cetățean, care dorește să exercite cu o bună cunoștință de cauză, într'un chip demn și luminat, partea de putere publică ce i-a fost încredințată.

Conceput în felul acesta, *Dicționarul Social, Economic și Politic al României*, prin numărul specialiștilor pe cari îi va solicita și prin acela al persoanelor cărora li se adresează, va fi o operă reprezentativă a momentului românesc actual. El va fi produsul și ilustrația unei noi temeinicii, a acelei aplicații metodice și stăruitoare, de care civilizația noastră are nevoie în toate domeniile.

Concentrarea științifică pe care o asemenea întreprindere o impune, trebuie însă să se însoțească și să se sprijine prin devotamentul publicului cult al țării, la care facem apel pentru acest act de solidaritate națională.

Listele de abonamente pentru întreaga publicație (peste 3000 pagini de format mare), pe care le vom răspândi în curând, Comitetul Dicționarului speră că vor găsi un cerc cât mai larg și mai binevoitor de subscriitori.

STATUTELE INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN ⁽¹⁾

I. Denumirea. Sediul. Scopul

Art. 1. Institutul Social Român, cu sediul în București, înființat în Februarie 1921 prin transformarea « Asociației pentru studiul și reforma socială », are de scop:

a) Să cerceteze problemele științelor sociale și în special pe acelea privitoare la starea socială a României;

b) Să procure membrilor săi și oricărei alte persoane care s'ar interesa de asemenea chestiuni, studiile și lucrările științifice întreprinse de secțiile sale, precum și să le înlesnească cercetarea materialului informativ, statistic și documentar aflat în biblioteca sa.

Orice persoană care se interesează de chestiunile sociale poate fi admisă să se folosească de această bibliotecă în condițiile prevăzute în regulamentul special privitor la funcționarea ei.

c) Să contribuie la răspândirea cunoștințelor sociale.

II. Mijloacele

Art. 2. Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt:

a) Activitatea membrilor I. S. R., grupați pe specialități sau întruniți, împreună după cum se arată mai jos;

b) Organizarea de publicații;

c) Acordarea de premii;

d) Organizarea de anchete;

e) Răspândirea cunoștințelor despre chestiunile sociale, prin conferințe, congrese, publicații și prelegeri;

f) Înființarea: 1) unei biblioteci, cuprinzând publicații române și străine asupra chestiunilor sociale; 2) a unei arhive cuprinzând materialul informativ de orice natură, precum bibliografii, dosare pe chestiuni, etc.; 3) a unui oficiu de informații.

III. Organizarea

Art. 3. Institutul Social Român formează un corp unic, compus din următoarele secții:

1. Secția agrară,
2. » economică,
3. » juridică și administrativă,
4. » de politică socială,
5. » sociologică,
6. » de politică externă,
7. » de studii feminine,
8. » bibliografică,
9. » statistică,
10. » de studii cooperative,
11. » culturală,
12. » de studii urbanistice.

(1) Cu ultimele modificări.

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

Comitetul, în urma propunerii secțiilor respective, va putea contopi mai multe secții într'una singură, sau diviză o secție în mai multe, având în vedere numărul membrilor și diversitatea problemelor. Comitetul va putea înființa și alte secții noi.

IV. Activitatea

Art. 4. Activitatea Institutului Social Român se exercită de fiecare secție în parte, de ntregul corp al I. S. R. în ședințe plenare și de Adunarea generală.

V. Membri

Art. 5. Institutul se compune din membri titulari. Pe lângă aceștia Institutul mai numără membri de onoare, membri donatori, membri corespondenți și membri asociați.

Art. 6. Membri titulari ai Institutului sunt:

a) Cei cari au semnat statutele la înființarea Institutului, în ziua de 13 Februarie 1921.

b) Cei cari vor fi cooptați, de secțiile respective, prin vot secret, într'o ședință în care trebuie să fie prezentă cel puțin majoritatea absolută a membrilor titulari ai secției și să fie votați, de cel puțin $\frac{3}{4}$ din numărul membrilor prezenți.

Propunerea de cooptare se face de trei membri, pe baza lucrărilor științifice în vreunul din domeniile științei sociale, ori pe aceea a unei activități profesionale, care dovedește o competență științifică deosebită.

Votul secției va fi supus întotdeauna, ratificării Comitetului, care nu va putea, însă, refuza ratificarea decât cu votul unei majorități de cel puțin $\frac{3}{4}$ din numărul total al membrilor săi.

Art. 7. Membrii de onoare se recomandă Comitetului de către secțiile respective, printr'un aviz votat cu o majoritate identică cu aceea care este necesară pentru votarea membrilor titulari. Acest aviz este supus ratificării Comitetului în aceleași condiții ca și ratificarea membrilor titulari. În urmă, adunarea generală proclamă pe cel ales membru de onoare al I. S. R.

Art. 8. Membri corespondenți se aleg de către secțiile respective, în aceleași condiții ca și membri titulari, dintre persoanele sau instituțiile străine sau din acelea care nu pot, din orice împrejurare, să participe, în mod obișnuit, la lucrările secției.

Art. 9. Membrii donatori se proclamă de Comitet persoanele cari donează Institutului cel puțin 5000 lei.

Art. 10. Membru asociat poate deveni oricine se ocupă de chestiunile sociale. Cererea de admitere se adresează președintelui secției respective și, dacă este susținută de 3 membri, se supune votului membrilor secției, întruniți cu majoritatea absolută. Cererea care obține $\frac{2}{3}$ din voturi este admisă de secție și confirmată apoi de Comitet după normele prevăzute în art. 6.

Art. 11. Membrii titulari și cei asociați plătesc o taxă de înscriere și o cotizație, ce sunt stabilite anual de Adunarea generală.

Art. 12. Membrii titulari au următoarele drepturi și îndatoriri:

a) Să dea tot concursul activ pentru atingerea scopului Institutului;

b) Să participe la lucrările secției sale, în care își va exercita și dreptul de vot; putând însă asista și lua parte și la lucrările unei alte secții;

c) Să aleagă pe trei ani, cu majoritate absolută de voturi, un președinte al secției, un secretar, un bibliotecar, și eventual un vicepreședinte și un ajutor de secretar. Secretarul ajutor poate fi și membru asociat. Președintele secției face parte de drept din Comitetul I. S. R.;

d) Să se întrunească în ședințe pe secții, ședințe plenare sau în adunare generală, ori de câte ori sunt convocați de președintele secției sau de acela al Institutului;

e) Fiecare membru va primi o carte de membru, conform dispozițiilor din regulament. La constituire secția va trebui să aibă cel puțin 5 membri.

Art. 13. Membrii asociați vor putea lua parte la ședințele secțiilor, la ședințele plenare, precum și la adunarea generală, dar numai cu vot consultativ.

Art. 14. Calitatea de membru se pierde prin: 1) demisie, 2) neplata cotizației pe un an; 3) neparticiparea fără temei la cinci ședințe consecutive ale secției. Membrii cari nu locuiesc în București, sunt exceptați dela această din urmă îndatorire.

Retragerea calității de membru se poate pronunța de Comitet, cu majoritatea de 2/3 cel puțin din numărul total al membrilor, după ce se va fi ascultat explicațiile interesatului, chemat anume să le dea, sau dacă în urma a două chemări nu se va fi înfățișat. Membrul căruia i se retrage calitatea de membru, poate totuș să mai facă apel la hotărârea adunării generale celei mai apropiate, care decide definitiv, cu votul majorității membrilor titulari. Membrii cari au pierdut sau cărora li s'a retras calitatea de membru, nu pot avea nici o pretenție din această cauză.

Art. 15. Când un membru titular sau asociat rămâne dator plata cotizației anuale, casierul îi va adresa o invitație pentru a se pune la curent. O lună după trimiterea acestei invitații, Comitetul va aprecia dacă este cazul ca un asemenea membru să se considere decăzut din calitatea de membru, sau să i se acorde o nouă amânare.

VI. Comitetul

Art. 16. Conducerea Institutului Social Român este încredințată unui Comitet, compus din președintele și foștii președinți ai Institutului, președinții și foștii președinți ai secțiilor, secretarul general și foștii secretari generali, precum și un număr de membri titulari aleși de Adunarea generală, conform art. 22.

Adunarea generală alege, pe o perioadă de trei ani, un președinte, 2—3 vicepreședinți și un secretar general.

Toți membrii Comitetului sunt reeligibili. În împrejurări urgente, ei pot coopta în Comitet membri noi cu majoritate de 2/3 dintre membri titulari, sub rezerva aprobării celei mai apropiate Adunări generale următoare.

Art. 17. Comitetul are atribuțiile următoare:

a) Centralizează și coordonează lucrările secțiilor;
b) Hotărăște asupra organizării tuturor mijloacelor prevăzute la paragr. II;
c) Hotărăște asupra subîmpărțirii secțiilor, după ce va fi luat păreră acestora, sau a formării de noi secții.

d) Fixează datele și convoacă ședințele plenare, care conf. art. 27, vor avea loc cel puțin de 2 ori pe an;

e) Convoacă Adunarea generală ordinară cel puțin odată pe an, în cursul lunii Aprilie. Ori de câte ori președintele va crede necesar sau se va cere de către 1/10 din membrii Institutului, va convoca adunarea extraordinară, arătând totdeauna scopul și stabilind ordinea de zi, cu cel puțin 10 zile înainte;

f) Hotărăște asupra primirii de noi membri, potrivit art. 6—10.

g) Intocmește bugetul, îl supune ratificării adunării generale și aprobă, în limitele lui, cheltuelile necesare;

h) Alege din sânul său o comisie de 3 membri care va îngriji de bibliotecă, arhivă și de Oficiul de informații și va da delegație unuia dintre ei pentru a funcționa ca director;

i) Alege din sânul său Comisia publicațiilor compusă din 3 membri cari dau delegație unuia dintre ei pentru a funcționa ca director al publicațiilor și al organului de publicitate al I. S. R., Comisia publicațiilor hotărăște felul și ordinea publicațiilor Institutului. Nici o publicație nu se poate face de membrii Institutului, în numele acestuia, fără autorizarea Comisiei publicațiilor.

Art. 18. Comitetul se întrunește cel puțin odată în fiecare lună. Oricare membru al său, care va lipsi dela 5 ședințe consecutive, fără motive recunoscute ca întemeiate de majoritatea colegilor săi, va fi considerat ca demisionat din Comitet, în urma unui vot luat cu majoritatea absolută. În acest caz, Comitetul va putea coopta un alt membru titular, până la Adunarea generală, dacă cel demisionat a fost ales de această adunare, iar dacă membrul demisionat eră președinte de secție, se va alege de urgență, de această secție un alt președinte.

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

VII. Adunări plenare

Art. 19. La adunările plenare iau parte membrii titulari ai tuturor secțiilor, spre a discuta chestiuni care interesează lucrările întregului Institut. Membrii asociați pot lua parte în condițiile prevăzute la art. 13.

VIII. Adunarea generală

Art. 20. La Adunarea generală iau parte membrii titulari ai Institutului, iar membrii asociați pot lua parte, în conformitate cu art. 13.

Adunarea generală alege o comisie de 3 cenzori, dintre cari unul poate fi membru asociat.

Aceștia verifică registrele și gestiunea Institutului, bilanțul anual, precum și situația bibliotecii, arhivei și a secțiilor.

Comisia cenzorilor face în fiecare an un raport scris care este citit în Adunarea generală, după dările de seamă ale președintelui și secretarului general.

Art. 21. Adunarea generală se convoacă de către Comitet, în cursul lunii Aprilie, fixându-se ordinea de zi și anunțându-se toți membrii, în scris, cu cel puțin 10 zile înainte. Ea are următoarele atribuții:

a) Alege 5 membri cari, împreună cu persoanele arătate la art. 16, formează Comitetul Institutului;

b) Alege din sânul Comitetului un președinte, 2—3 vicepreședinți și un secretar general, pe timp de 3 ani, conform art. 16;

c) Alege un cenzor care poate fi și membru asociat;

d) Alege 3 cenzori potrivit art. 20;

e) Hotărăște, în ultimă instanță, asupra retragerii calității de membru, conform art. 14;

f) Hotărăște asupra modificării statutelor și a dizolvării Institutului.

Art. 22. Deciziile Adunării generale se iau cu majoritatea de voturi a membrilor prezenți, oricare ar fi numărul lor.

Pentru modificarea statutelor și dizolvarea Institutului este însă necesară prezența a cel puțin trei pătrimi din numărul membrilor titulari.

În caz când la prima convocare nu s'a întrunit acest număr, se va convoca a doua Adunare generală, care va hotărî cu votul a cel puțin trei pătrimi din cei prezenți, oricare ar fi numărul lor.

IX. Reprezentarea Institutului

Art. 23. Președintele, sau în lipsă, cel mai în vârstă dintre vicepreședinți, reprezintă Institutul și Comitetul în toate actele, înaintea tuturor autorităților, instanțelor judecătorești sau în relațiile cu persoanele particulare. Dacă președintele mai în vârstă este împiedecat, sau consimte, el poate fi înlocuit, la rândul său, de celălalt vicepreședinte. Președintele, sau locțiitorul său, nu va putea intenta vreo acțiune în justiție fără autorizarea prealabilă a Comitetului, dată printr'un vot special. El poate sta în justiție ca pârît, fără o atare autorizație, înștiințând, însă, în prealabil, Comitetul.

X. Avere și Cheltuieli

Art. 24. Veniturile Institutului se compun din:

a) Cotizații,

b) Donații,

c) Subvenții,

d) Produsul vânzării publicațiilor, sau al altor manifestări intelectuale (conferințe, etc.),

e) Venitul fondurilor și valorilor de orice natură.

Art. 25. Pot fi întrebuințate pentru cheltuelile budgetare numai cotizațiile membrilor, subvențiile, produsul vânzării publicațiilor și al altor manifestări culturale (conferințe, etc.) precum și venitul disponibil al donațiilor, fondurilor și valorilor.

Se vor ține registre în regulă de veniturile și cheltuelile Institutului.

XI. *Regulamentul*

Art. 26. Pentru a asigura aplicarea dispozițiilor prezentului Statut, Adunarea generală va vota un regulament de funcționare a Institutului, după propunerea Comitetului.

XII. *Modificarea statulelor*

Art. 27. Statutele nu se pot modifica decât în urma propunerii Comitetului sau a unei treimi din numărul membrilor titulari. În acest din urmă caz propunerea este înaintată Comitetului, cu cel puțin o lună înaintea ședinței Adunării generale, căreia i se va supune spre deliberare.

Propunerea de modificare se va arăta în ordinea de zi ce se va trimite membrilor titulari, prin încunoștiințarea individuală.

Adunarea generală deliberază asupra propunerii de modificare a statulelor în conformitate cu dispozițiile art. 22.

XIII. *Dizolvarea*

Art. 28. În caz de dizolvare tot activul disponibil al Institutului, împreună cu bibliotecă, va trece Academiei Române.

REGULAMENTUL PENTRU FUNCȚIONAREA INSTITUTULUI SOCIAL ROMÂN

În conformitate cu dispozițiile art. 25 din statute se stabilesc următoarele norme pentru funcționarea regulată a Institutului Social Român:

I. *Atribuțiile Președintelui I. S. R.*

Art. 1. Președintele convoacă și prezidează Adunările generale ordinare și extraordinare, ședințele plenare și ședințele comitetului. El reprezintă Institutul în conformitate cu art. 24 din statute, subserie mandatele de plată asupra casei, execută toate deciziile luate de Adunarea generală și de comitet și iscălește împreună cu secretarul general corespondența Institutului.

Art. 2. Vice-președinții îndeplinesc atribuțiile președintelui în caz de lipsă sau de împiedecare a acestuia. Prezidarea revine de drept celui mai în vârstă dintre vice-președinți, în afară de o înțelegere prealabilă între dânsii, conform art. 23 din statute.

II. *Atribuțiile Secretarului General*

Art. 3. a) Secretarul general contrasemnează toată corespondența și păstrează sigiliile Institutului.

El primește și deschide toată corespondența, veghează la rezolvarea ei și dispune înregistrarea. Îngrijește ca toată registrele Institutului (de casă, de intrare, de ieșire și altele care vor exista) să fie ținute în bună ordine și la curent.

DUPĂ ZECE ANI DE LUCRU

Alcătuiește registrul general alfabetic al membrilor Institutului și ține registrul de prezență al membrilor Comitetului.

El ia parte la toate ședințele Comitetului, precum și la adunările generale și plenare, redactând procesele verbale de ședință;

b) În procesele verbale de ședință se vor trece și numele membrilor prezenți spre a se putea aplica dispozițiile art. 14 din statute și art. 6 din prezentul regulament. Procesul verbal, încheiat la finele fiecărei ședințe va fi citit, la începutul ședinței următoare; după ce va fi aprobat de adunare și semnat de președinte, secretarul general va îngriji să fie transcris în registrul anume întocmit și să fie păstrat în arhivele Institutului;

c) Secretarul general pregătește darea de seamă pentru adunarea generală, îngrijește ca întocmirea bilanțului și raportul cenzorilor să fie făcute la timp și centralizează rapoartele sau dările de seamă privitoare la activitatea secțiilor.

În caz de absență sau de împiedecarea secretarului general, atribuțiile sale vor fi încredințate de președinte unui membru din Comitet.

Art. 4. În caz de trebuință, Comitetul poate alege unul sau mai mulți ajutoari ai secretarului general, cari pot fi și membri asociați ai Institutului.

III. Secțiile

Art. 5. Fiecare secție se compune din cel puțin cinci membri, cari aleg conform statutelor, un președinte, un secretar, un bibliotecar și eventual un vice-președinte și un ajutor de secretar.

Art. 6. Secțiile vor ține cel puțin o ședință pe lună în afară de lunile de vacanță.

Lipsa unui membru dela cinci ședințe consecutive, fără justă motivare, se consideră ca o dezinteresare de lucrările Institutului și ale secției și atrage aplicarea art. 14 din statute.

Art. 7. Președintele secției convoacă pe membri și prezidează ședințele secției sau în lipsa sa vicepreședintele.

El stabilește, împreună cu secretarul secției, ordinea de zi a fiecărei ședințe.

Fixează data convocării secției, la începutul lunii, de acord cu secretarul general, spre a nu coincide ședințele mai multor secții.

Intocmește împreună cu membrii secției un plan de lucru, la primele ședințe ale fiecărui an, și dispune comunicarea lui secretariatului general al I. S. R. Președintele împreună cu secretarul îngrijesc de corespondența secției.

Art. 8. Secretarul secției îngrijește de trimiterea la timp a convocărilor făcute membrilor, încheie procesele verbale pentru fiecare ședință și face o dare de seamă trimestrială despre activitatea secției pe care o trimite secretariatului general, împreună cu toate comunicările ce se vor fi făcut. Citește, la începutul fiecărei ședințe procesul-verbal încheiat cu privire la ședința precedentă și după ce se aprobă semnează procesul verbal împreună cu președintele secției și îl depune spre păstrare în arhivele Institutului. În aceste procese verbale se vor trece numele membrilor prezenți, pentru aplicarea dispozițiilor art. 14 din statute și art. 6 din prezentul regulament. Data ședinței secției și ordinea de zi vor fi comunicate de secretarul secției către secretariatul general și secretarilor celorlalte secții. Ordinea de zi a ședințelor fiecărei secții va fi afișată regulat în sala de lectură a I. S. R. în scopul de a înlesni participarea membrilor Institutului.

Art. 9. Dacă o secție nu este convocată timp de trei luni de către președintele ei, biurul I. S. R. va putea convoca din oficiu pe membrii acelei secții.

IV. Ședințele plenare și comune

Art. 10. Institutul va ține o ședință plenară anuală la care participă toate secțiile.

Ședința va fi ținută în luna Februarie a fiecărui an în scop de a comemora data înființării I. S. R. și de a stabili raporturi colegiale între membri.

Art. 11. Mai multe secții, sau toate secțiile împreună, se pot întruni în ședințe comune, după inițiativa Comitetului sau a uneia din secții și cu avizul conform al președintelui Institutului, ori de câte ori se va aprecia că o comunicare care urmează a fi făcută într-o secție, prezintă un interes general, sau interesează mai multe secții.

V. Atribuțiile casierului și Contabilitatea Institutului

Art. 12. Casierul încasează sumele cuvenite Institutului, și face la fiecare trimestru, o dare de seamă a încasărilor.

Nici o plată nu va putea fi făcută de casier fără aprobarea președintelui sau, în lipsa sa, a vicepreședintelui, care îi ține locul conform art. 2.

În fiecare an, casierul încheie bilanțul, și îl prezintă cenzorilor, spre a fi supus aprobării adunării generale.

În caz de lipsă sau de împiedecare a casierului, atribuțiile sale pot fi încredințate de Comitet unui alt membru, chiar asociat.

Art. 13. Registrele de contabilitate sunt ținute de funcționarii Institutului, sub supravegherea unui contabil. Registrul jurnal și chitanțierele pentru încasarea cotizațiilor, a subvențiilor sau a donațiilor vor fi numerotate și vor purta parafa președintelui sau a unuia dintre vicepreședinți, în cazurile prevăzute de art. 2.

VI. Adunările generale ordinare și extraordinare

14. Adunarea generală ordinară este convocată cel puțin odată pe an, conform art. 21 din statute.

Adunarea generală extraordinară are loc ori de câte ori președintele Institutului crede necesar de a o convoca, sau când ar fi cerută de 1/10 din membrii titulari, conform art. 17 din statute.

Ordinea de zi a Adunărilor generale va fi comunicată în scris fiecărui membru, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua hotărâtă, prin îngrijirea secretariatului general.

Art. 15. În ziua hotărâtă pentru Adunarea generală președintele sau unul dintre vicepreședinți asistat de secretarul general, constată numărul membrilor prezenți, conform statutelor, și declară ședința deschisă. Secretarul general citește darea de seamă asupra activității Institutului.

Casierul face darea de seamă despre situația financiară, iar cenzorii prezintă raportul lor.

Dezbaterile și comunicările care urmează precum și deciziile luate vor fi consemnate în procesul-verbal de ședință întocmit de secretarul general.

VII. Cartea de membru și cotizații

Art. 16. Fiecărui membru titular sau corespondent i se liberează de către Secretariatul I. S. R. o carte de membru. Această carte poartă semnătura președintelui Institutului, a președintelui secției și a secretarului general.

Odată cu cartea de membru secretariatul I. S. R. îi remite și câte un exemplar de statut și unul de regulament.

Cartea de membru conferă dreptul de a participa la ședințe și la toate manifestările Institutului, precum și de a frecventa sala de lectură a I. S. R. în condițiile prevăzute de regulamentul special.

